Campus per la Pau

2010
2011

CAMPUS PER LA PAU

UOC
Universitat Oberta de Catalunya

Educar per resoldre problemes

Eduard Vinyamata
Director del Campus per la Pau de la UOC
evinyamata@uoc.edu

Des dels seus inicis, el Campus per la Pau va orientar la seva activitat a la resolució de problemes de caràcter humanitari i social a través de l'educació virtual. Problemes provocats per situacions de desastre natural, d'injustícia social, de pobresa, de conflictes armats, de la degradació del medi natural o de la violació dels drets humans.

Amb esforç, hem consolidat un model universitari que no es regeix per lleis d'educació ni pel mercat. Un model universitari que es responsabilitza socialment, que parteix del convenciment que el coneixement científic i tecnològic ha de servir, primordialment, a la promoció dels drets humans, a la protecció del medi ambient, a la solidaritat amb els més febles, a la cooperació per al desenvolupament, en favor de la justícia social i el benestar de les persones.

L'esforç ens ha servit per consolidar la feina iniciada. Com us expliquem en aquestes pàgines, l'Àrea de Cooperació Humanitària, Pau i Sostenibilitat de l'Institut Internacional de Postgrau es transforma en **Escola de Cooperació** i neix amb una identitat definida amb cada cop més estudiants, més cursos i més aliances. Allò que va néixer com una tertúlia per debatre els conflictes i la violència és ara el Centre de Recerca i Estudis en Conflictologia (CREC) dins de l'institut de recerca de la UOC, l'IN3.

Hem celebrat la IV Jornada EcoUniversitat i el V Congrés de Conflictologia. La revista *Journal of Conflictology* ja ha publicat almenys quatre números, com també la revista *EcoUniversitat*. Hem inaugurat el repositori de materials educatius lliures i en obert, anomenat Escola Virtual de Cooperació, juntament amb la FAO i la UNAM, i s'hi sumaran altres institucions.

També hem creat el màster universitari en Conflictologia en català i castellà i hem iniciat la preparació del màster universitari en Cooperació humanitària. En seguiran d'altres. Finalment, voldria subratllar que hem desenvolupat iniciatives d'intervenció humanitària al Camerun i a Haití, en aliança amb les universitats d'aquests països, i tenim previst posar en marxa altres accions similars.

Som el que fem.

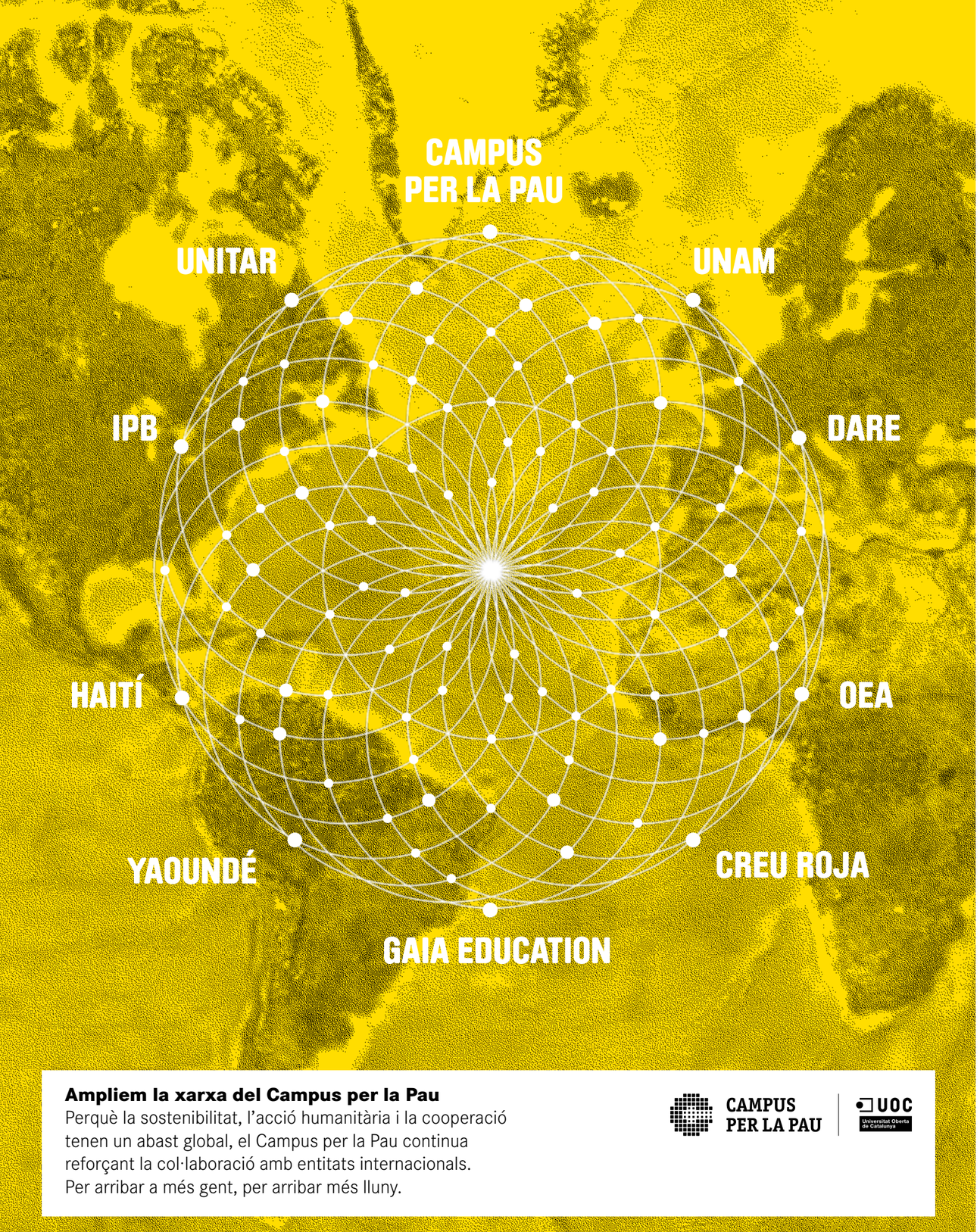

Ampliem la xarxa del Campus per la Pau
Perquè la sostenibilitat, l'acció humanitària i la cooperació tenen un abast global, el Campus per la Pau continua reforçant la col·laboració amb entitats internacionals. Per arribar a més gent, per arribar més lluny.

CAMPUS PER LA PAU | UOC Universitat Oberta de Catalunya

Impulsa l'expansió a l'exterior

El Campus per la Pau s'internacionalitza

1
La universitat solidària
→

El Campus per la Pau està impulsant la internacionalització de les seves activitats. Amb aquest objectiu, l'equip de l'Escola de Cooperació va viatjar al mes de maig a Ginebra per donar a conèixer millor a l'exterior els seus programes formatius i establir noves col·laboracions acadèmiques i de partenariat.

El director del Campus per la Pau, Eduard Vinyamata, i els seus col·laboradors es van reunir a Suïssa amb responsables de les organitzacions i institucions internacionals col·laboradores, com l'Oficina Mundial del Moviment Escolta (WOSM), l'Oficina Internacional per la Pau (IPB) i l'Institut de les Nacions Unides per a la Formació i la Recerca (UNITAR). Durant les converses, van definir projectes de formació en matèria de sostenibilitat, acció humanitària i cooperació que es desenvoluparan conjuntament en el futur.

"Els cursos de cooperació són uns dels més sol·licitats a la UOC, però volem arribar encara a més gent. En els pròxims anys, la nostra missió és expandir-nos a escala internacional", subratlla Vinyamata.

L'Oficina Mundial del Moviment Escolta engloba 28 milions de persones en 160 països diferents. El Campus per la Pau va començar a col·laborar-hi durant el curs 2009-2010, quan es va posar en marxa un curs de formació de formadors, Ensenyar en la virtualitat, per formar membres del moviment com a docents virtuals. Durant la visita a Ginebra, es van lliurar els diplomes als escoltes que van acabar la formació. L'objectiu és ampliar les activitats conjuntes amb aquesta organització i oferir programes en línia sobre natura, pau i responsabilitat amb la comunitat.

L'IPB i el Campus per la Pau van presentar a Ginebra el programa virtual Desarmament pel desenvolupament, que està previst que comenci el març de 2012. L'objectiu és construir una xarxa d'abast mundial sobre la despesa militar i l'impacte de les armes en el desenvolupament sostenible. L'acte va tenir lloc a les instal·lacions de l'Oficina Internacional d'Educació de la Unesco i hi van participar deu entitats.

Formant cascos blaus de l'ONU
El Campus per la Pau ha arribat a un acord amb UNITAR (Institut de les Nacions Unides per a la Formació i la Recerca) per posar en marxa un curs en línia de legislació internacional destinat als cascos blaus. Les dues institucions també engegaran un curs virtual de legislació internacional sobre medi ambient i un programa a internet de conflictologia adreçat a diplomàtics de l'ONU.

“El nostre pal de paller és utilitzar l’esport com a eina de treball social”

Ramon Pont
Vicepresident de la Fundació FC Barcelona

Per Guida Fullana

Avalat per l’experiència en administració d’empreses i com a professor mercantil, Ramon Pont, actual directiu del FC Barcelona i vicepresident de la seva Fundació, dedica esforços a fer de l’esport una eina de treball social arreu del món. Després d’un any de feina al capdavant de la institució esportiva, és hora de recapitular i començar a definir els projectes futurs per continuar recollint èxits.

Ja fa un any que la Fundació FC Barcelona va estrenar una nova etapa. Quin balanç en fa?
Molt positiu. Després d’un inici de reestructuració interna, la Fundació ja avança a ple rendiment, com demostra l’èxit de les últimes campanyes com “Enviem la fam a la porra”. La Fundació té un paper molt rellevant dins del club, ja que és l’exponent de la nostra cara social i solidària. Estem molt contents d’aquest primer any i molt il·lusionats amb la feina que ens espera en el futur.
Cap a on apunten els reptes de la pròxima temporada?
Sens dubte hem de mantenir els programes esportius, d’educació, d’arts i lletres, d’investigació i innovació, i de solidaritat, que ja tenim i que disposen d’un gran arrelament i èxit. Paral·lelament, la nostra feina mai no s’atura i sempre sorgeixen nous projectes. La utilització de l’esport i dels seus valors com a eina de treball social és el nostre pal de paller. Hem d’enfortir la nostra presència a prop de casa sense oblidar la presència internacional.
Molts futbolistes del Barça tenen fama de solidaris, com Keita, Piqué o Messi. Què els motiva a col·laborar en els projectes de la Fundació?
La implicació dels jugadors ja és coneguda. Participen en la promoció de les campanyes, cosa que ens ajuda molt per difondre-les. Els jugadors són conscients de la seva posició i de l’efecte que tenen en els altres, sobretot en els més menuts, i per tant coneixen la importància de la seva participació i col·laboració en els projectes solidaris de la Fundació.
De quin projecte se sent més orgullós pels resultats?
D’aquesta nova etapa, cal destacar amb lletres majúscules l’“Enviem la fam a la porra”. És un projecte que ha nascut aquest any i que ha tingut una gran repercussió entre el barcelonisme, i ha aconseguit l’objectiu d’ajudar la Fundació del Banc d’Aliments.
El Barça és pioner en el món de l’esport amb la càtedra Unesco que ha impulsat conjuntament amb la UOC. Quines línies d’actuació estan previstes engegar i quin és l’objectiu que persegueix la Fundació amb la Càtedra de l’Esport per la coexistència social i la resolució de conflictes?
L’objectiu de la Càtedra UNESCO-FCB-UOC és crear una plataforma, tant didàctica com d’investigació, que difongui l’esport com a eina de treball arreu del món. Nosaltres creiem en l’esport i en els valors que transmet. Creiem que, utilitzats correctament, poden ser molt positius per a la societat i per resoldre els conflictes. Les línies d’actuació per als anys vinents se centraran en la recerca, la divulgació i la formació.
Si una persona té ganes de col·laborar activament amb la Fundació, de quina manera ho pot fer?
La Fundació té un gran equip de professionals especialitzats. Amb tot, sempre estem oberts a la participació dels nostres socis, a les seves consultes i, sobretot, a les seves aportacions i suggeriments.
El Barça aposta pel foment dels valors i l’educació a través de l’esport. Una mostra d’això és la XICS, una xarxa internacional de centres d’activitats extraescolars, estesos a molts països poc desenvolupats. S’obtenen bons resultats en centres com aquests?
Com que utilitzem eines com l’esport i el futbol, la nostra capacitat d’incidir en els nens i nenes dels centres augmenta considerablement. Els resultats son òptims, s’assoleixen objectius de gran interès per al futur desenvolupament d’aquests infants, que es troben en situació crítica i d’exclusió social, ja que solen ser víctimes de la pobresa, les crisis humanitàries o l’explotació infantil. Els oferim reforç escolar, assistència sanitària, suport psicosocial i accés al lleure, tenint en compte l’equitat de gènere. Gràcies a l’esport, els donem oportunitats per a un futur digne. Treballem en molts indrets del món, com el Brasil, Burkina Faso, el Marroc o l’Índia, tot i que també tenim dos centres a Catalunya, al barri del Carmel i a Santa Coloma de Gramenet.

«ELS JUGADORS SÓN CONSCIENTS DE L’EFECTE QUE TENEN EN ELS ALTRES»

«LA CÀTEDRA SERÀ UNA PLATAFORMA DIDÀCTICA I D’INVESTIGACIÓ»

El Barça destaca per ser un club esportiu de voluntat i esperit solidaris. Pensa que a Catalunya es té una sensibilitat especial cap a aquests temes?
Sens dubte; la fortalesa de la societat civil catalana es trasllueix en el seu vessant solidari. Només cal observar, i perdoni que em repeteixi, la campanya “Enviem la fam a la porra”, en què no solament el barcelonisme, sinó tota la societat hi ha participat, incloent-hi les escoles, les empreses, les entitats i els col·lectius. La ciutadania catalana és conscient de la realitat que l’envolta i també de la seva capacitat per canviar les coses.

Càtedra UNESCO-FCB-UOC

Noves accions per al 2011

El Campus per la Pau i la Fundació FC Barcelona (FFCB) han definit les línies d’actuació per al 2011 de la Càtedra UNESCO-FCB-UOC de l’Esport per a la coexistència social i la resolució de conflictes. Aquestes línies d’actuació se centren en quatre pilars bàsics: la creació de nous programes educatius, la recerca científica, les publicacions i la celebració d’un congrés internacional.

La pràctica esportiva és una poderosa eina per prevenir els conflictes. Promou la integració social, fomenta la tolerància i la reconciliació, i genera diàleg. Sota aquestes premisses, la UOC i la FFCB han previst engegar diferents iniciatives entre les quals hi ha la formació. Les dues institucions estan treballant en els pròxims projectes educatius i cursos en matèria de resolució de conflictes mitjançant l’esport.

La Càtedra també estimularà la recerca en l’àmbit de l’esport com a instrument d’intervenció social a través del Centre de Recerca i Estudis en Conflictologia de la UOC (CREC). En el mateix sentit, la Xarxa Internacional de Centres Solidaris de la FFCB (XICS) analitzarà l’impacte dels programes esportius que es porten a terme als centres extraescolars solidaris repartits en diversos continents.

Entre el material de difusió, es preveu la publicació anual de les activitats en una memòria, i també l’edició d’un llibre col·lectiu amb els resultats de les investigacions. El pla d’accions culminarà amb l’organització d’un congrés internacional, que està previst que tingui lloc a Suïssa el 2012.

www.youtube.com/watch?v=aLpWOcCQdpg

Yaoundé s'emmiralla en la UOC

La universitat més important del Camerun –Yaoundé I– treballa conjuntament amb la UOC per crear els propers anys una universitat virtual. Un parell de cursos adreçats al personal docent seran l'embrió d'aquest ambiciós projecte al país centreafricà.

Per Jordi Rovira

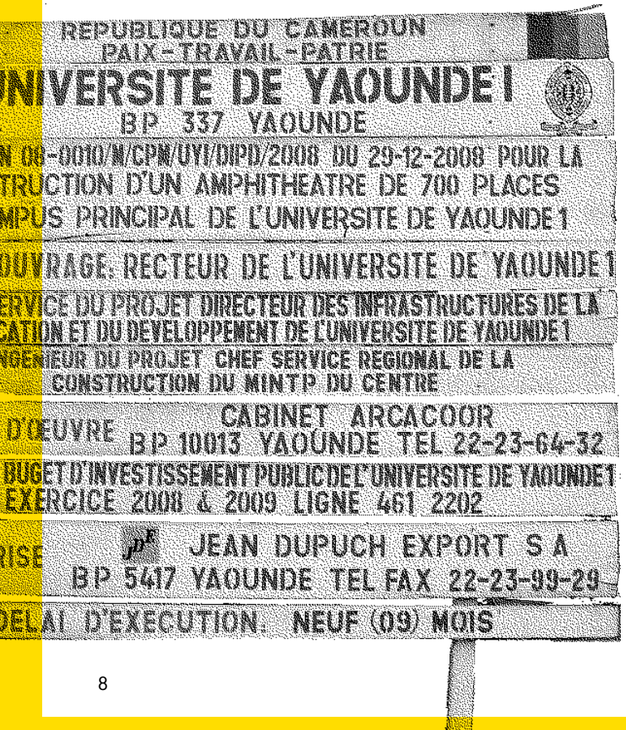

La Universitat Politècnica de Yaoundé I, la més important del Camerun i una de les de més prestigi d'Àfrica, està immersa en un projecte per disposar, a mitjà termini, d'una universitat virtual. La iniciativa compta amb el suport logístic de la UOC, amb qui s'emmirallen els dirigents d'aquest prestigiós centre que acolliria els futurs estudis virtuals.

Aquest ambiciós projecte es va començar a gestar el 2009, durant una reunió que van mantenir a Barcelona l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP) –entitat que fomenta la cooperació amb organismes i institucions nacionals i internacionals– i cinc universitats africanes. Durant aquella trobada els responsables de Yaoundé van manifestar el seu interès pel model de la UOC, amb qui, des de llavors, treballen estretament. "Es tractaria de crear una universitat virtual camerunesa que es portaria des de la Universitat de Yaoundé mateix", resumeix Eduard Vinyamata, director del Campus per la Pau.

El projecte, que encara és en una fase molt embrionària, començaria amb dos cursos, el contingut dels quals s'ha elaborat des de la UOC. Tant el primer dels cursos (Ensenyant en la virtualitat) com el segon (Capacitació digital) s'adrecen al personal docent de la universitat amb l'objectiu que adquireixin els coneixements suficients per esdevenir el nucli de la universitat virtual. Segons les previsions actuals, en un parell d'anys podria començar el primer curs.

Des de la UOC, el contacte amb Yaoundé –capital administrativa del Camerun– es du a terme tant amb el rector d'aquesta universitat africana, Oumarou Bouba, que al seu país té categoria de ministre, com amb *Guy Tsala* Ndzomo, vicerector d'Investigació, Cooperació i Relacions amb les Empreses, i Mamadou Foupouagnigni, professor de matemàtiques que seria el responsable de l'execució de la iniciativa. Però la implicació dels seus responsables va més enllà del campus universitari. "El rector va consultar el projecte amb el president del país i aquest el va animar a tirar-lo endavant", assegura Vinyamata.

Tal com ha explicat en més d'una ocasió el mateix rector, Yaoundé I està considerada al seu país com "la mare de totes les universitats". En l'actualitat disposa de cinc campus i de 50.000 estudiants d'Art, Lletres i Ciències Humanes, Medicina i Ciències Biomèdiques. La meitat dels estudiants de Yaoundé I –que també acull l'Escola Nacional Politècnica– són dones.

El novembre de 2010 Imma Tubella, rectora de la UOC, i Eduard Vinyamata van poder constatar durant una visita a aquesta universitat africana que disposa de prou recursos i potencial per portar a terme un projecte d'aquestes característiques. "Tenen capacitat per fer-ho perfectament", subratlla el director del Campus per la Pau de la UOC. Aquesta universitat africana disposa actualment d'una versió virtual mitjançant un sistema de videoconferència que anys enrere els va facilitar la Universitat de Madràs (l'Índia). Com afegeix Vinyamata, "és un sistema que els ha quedat una mica antiquat, de manera que els va interessar més el model de la UOC, que implicarà l'eliminació del model basat en les videoconferències".

Paral·lelament a tota la feina destinada a posar les bases de la nova universitat virtual, a Yaoundé també

«YAOUNDÉ I DISPOSA DE CINC CAMPUS I 50.000 ESTUDIANTS»

estan millorant les aplicacions informàtiques del campus gràcies a la col·laboració catalana. Una reunió el juny de l'any passat del Consorci Interuniversitari de Gestió Universitària (CIGU) –organisme creat el gener del 2010 que aposta per la col·laboració interuniversitària i que engloba representants de les vuit universitats públiques catalanes de l'ACUP i de cinc universitats africanes– va servir per iniciar un programa que fomenti l'intercanvi d'experiències, formació i desenvolupament professional de directius i gestors universitaris africans.

El programa, que està previst que es desenvolupi al llarg d'aquest any, aposta per aplicacions informàtiques basades en programari lliure per a la gestió de la recerca que potenciïn i visualitzin la feina que duen a terme les universitats africanes. La iniciativa, pionera a l'Estat espanyol, s'emmarca en el Pla de projecció internacional 2010-2015 de les universitats públiques catalanes, que prioritza la responsabilitat social, la cooperació i el desenvolupament internacional.

+ info: Universitat de Yaoundé I www.uy1.uninet.cm/

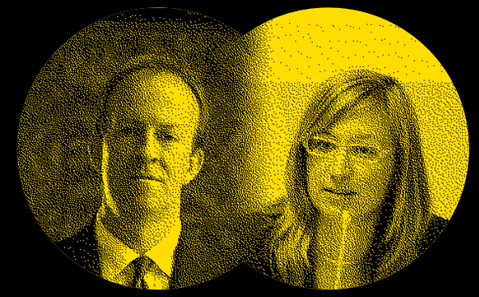

Enfortir Haití

Invertir en educació i en l'enfortiment de les institucions d'un país significa invertir en el seu futur. Per garantir el progrés d'Haití, és indispensable fomentar un sistema d'educació de qualitat i unes administracions públiques fortes i ben gestionades. Aquesta necessitat ha quedat encara més clara després del terratrèmol del gener de 2010, que ha deixat un país i unes institucions molt malmeses.

Per tal de donar suport al progrés d'Haití, les vuit universitats públiques que formen l'ACUP hi promouen un programa de cooperació universitària conjunt. Mitjançant el debat i la reflexió sobre la necessària reforma del sistema d'educació superior haitià i un curs de formació en temes de gestió universitària, el programa contribuirà a reforçar les capacitats institucionals de les universitats. Igualment, contribuirà a enfortir les capacitats de les administracions públiques locals amb la formació de tècnics d'ajuntaments. De forma transversal, es fomentarà la introducció i l'ús de les TIC comptant amb l'expertesa de la UOC.

El programa té la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona i el suport de la Fundació "la Caixa". Per garantir la coordinació i les sinergies amb altres iniciatives d'enfortiment institucional a Haití, impulsades en el marc del Consorci per a la Reconstrucció i la Millora de l'Educació Superior a Haití, es desenvolupa de forma coordinada amb d'altres universitats, com la Universitat de Harvard, la Universitat de Massachusetts de Boston, la Universitat de Sacramento i un consorci de quatre universitats del Canadà.

Josep M. Vilalta, Nadja Gmelch, Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP)

“Cal incloure els drets dels menors en la formació reglada”

Debora D’Alleva Andrea Compagno

Per Maria Serrano

Les juristes especialitzades en drets humans i drets dels infants Debora D’Alleva i Andrea Compagno són les responsables del nou curs propi del Campus per la Pau de Prevenció i protecció contra l’explotació sexual infantil. El programa s’adreça a funcionaris i responsables d’ONG que treballin en temes d’infància i drets humans i professionals del sector privat que vulguin implicar les seves empreses –turístiques, per exemple– en la lluita contra aquesta xacra.

Què entenem per explotació sexual comercial infantil?
Andrea Compagno: L’ESCI és una violació dels drets dels infants i adolescents. Inclou la prostitució infantil, la pornografia infantil, el tràfic de menors i la prostitució associada al turisme. Hi ha d’haver ànim de lucre, tot i que cada cop més la comunitat internacional i les ONG parlen d’explotació sexual infantil sense que l’ànim de lucre sigui necessari.
Debora D’Alleva: Per exemple, a vegades la simple difusió de pornografia no suposa un intercanvi comercial, que sí que haurà tingut lloc a l’hora d’enregistrar les imatges.
Qui hi està involucrat?
A.C.: Com a membres de la societat, hi estem tots involucrats, i tots hi podem fer alguna cosa. **D.A.:** Tenen un paper important l’administració i els polítics a l’hora de fer lleis més contundents. També destaca l’escola i l’educació no formal.
Es pot traçar un perfil de les persones que recorren a l’ESCI?
D.A.: S’ha de canviar la idea que només són pedòfils. La pedofília està considerada com un trastorn clínic i està poc estesa entre la població. És un perfil molt limitat, i s’enfoca exclusivament en impúbers. **A.C.:** No hi ha un perfil amb relació a l’edat, la classe social, la professió, l’estat civil, l’orientació sexual... En la demanda hi ha més homes, però també existeix l’explotador femení.
Què es podria fer i no es fa en prevenció?
A.C.: Incloure a la formació reglada els drets dels menors; que ells mateixos rebin informació sobre els seus drets i com es poden protegir davant les violacions. **D.A.:** També s’haurien de formar en ESCI les persones que després treballaran amb infància. En el terreny legislatiu, es podria apujar l’edat de consentiment sexual, que a Espanya se situa en els 14 anys.
Hi ha països en què l’ESCI no estigui penalitzada?

«L’EXPLOTACIÓ SEXUAL COMERCIAL INFANTIL NO ESTÀ RECOLLIDA EN MOLTS CODIS PENALS»

D.A.: La Convenció dels Drets de la Infància està ratificada per la majoria dels països. L’article 34 diu que els països han de lluitar contra l’explotació i l’abús sexual, i se suposa que els qui s’hi han adherit ho han d’implementar. **A.C.:** L’ESCI com a tal no està recollida en molts codis penals, però sí algunes de les modalitats d’ESCI definides pels instruments internacionals.
I Espanya?
A.C.: Espanya ha signat tots els instruments internacionals sobre l’ESCI, però no es plasmen de manera immediata en lleis estatals. A més, les competències en matèria d’infància estan traspassades a les comunitats autònomes, i no hi ha una harmonització entre les normes internacionals i les lleis autonòmiques.

+ info: www.educoas.org

Breus

NOVES INCORPORACIONS

El Campus per la Pau ha incorporat durant aquest curs més professionals al seu equip. La doctora Nati Cabrera és la coordinadora acadèmica de la nova Escola de Cooperació; la psiquiatra Xaro Sánchez ha assumit la coordinació del CREC, i la periodista Guida Fullana és la nova responsable de Comunicació. L’equip de cibervoluntaris de cooperació es reforçarà amb Maria Serrano.

EL WEB, RENOVAT

El web del Campus per la Pau ha millorat en imatge i en continguts. El nou portal, en català, castellà i anglès, disposa de més seccions –entrevistes, opinió i recursos multimèdia– per difondre les seves activitats i donar a conèixer els seus experts i docents col·laboradors. També incorpora els enllaços per accedir a les seves publicacions i al nou portal de conflictologia.
http://campusperlapau.uoc.edu/

FÒRUM INTERNACIONAL SOBRE L’ESPORT

La UOC va estar present al Fòrum Internacional de l’Esport, la Pau i el Desenvolupament que van organitzar el COI i l’ONU a Ginebra a principis de maig. A la trobada, que va reunir més de 350 experts, representants de governs, ONG i universitats d’un centenar de països, hi va assistir la coordinadora de l’Escola de Cooperació de la UOC, Carme Anguera. El Fòrum va instar els governs a utilitzar l’esport com a catalitzador per assolir els objectius de desenvolupament del mil·lenni.
www.olympic.org

2010: El Campus per la Pau en xifres

CURSOS
93

ESTUDIANTS
3.702

CONSULTORS
126

ENTITATS
8

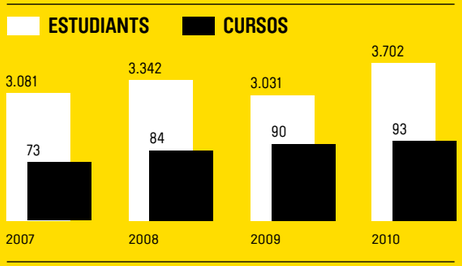

INSTITUT INTERNACIONAL DE POSTGRAU
CAMPUS PER LA PAU
ESCOLA DE COOPERACIÓ

Ara, tota la cooperació de la UOC en un sol punt.
La nova Escola de Cooperació reuneix tots els cursos i activitats de la UOC en aquest àmbit. Pots consultar els programes i projectes que ofereix a **http://bit.ly/nrTQxP**

CAMPUS PER LA PAU
UOC Universitat Oberta de Catalunya

Neix l'Escola de Cooperació

La UOC ha fet un pas endavant per impulsar els estudis de cooperació al desenvolupament, pau i sostenibilitat i ha agrupat l'ampli ventall de formació i les activitats que desenvolupa en aquest àmbit sota el paraigües de la nova Escola de Cooperació, amb una entitat pròpia i definida. "Hem agrupat tota la formació de cooperació de la UOC, no ja per la manera com la duem a terme sinó per la finalitat que persegueix", explica Carme Anguera, coordinadora d'aquest projecte. Així, l'Escola engloba tant l'Àrea de Postgrau –màsters, postgraus i especialitzacions que es poden cursar a través de l'Institut Internacional de Postgrau– com els programes i projectes propis i els que es fan amb altres institucions en resposta als seus interessos i necessitats formatives específiques.

El projecte és ambiciós i parteix de la idea que la universitat pot contribuir a fer un món més just i millor des de diferents vessants. L'Escola de Cooperació engloba quatre branques d'activitats diferents però relacionades. A més a més de la formació formal i els cursos propis del Campus per la Pau –Ensenyar en la virtualitat o Prevenció i protecció contra l'explotació sexual infantil–, inclou els programes formatius amb què es dóna suport a entitats externes, ONG i institucions –93 en total– i les activitats formatives que es desenvolupen conjuntament amb altres entitats i organitzacions, com és el cas de l'Organització d'Estats Americans (OEA), amb qui s'està posant en marxa un curs de prevenció de desastres naturals, o l'International Peace Bureau (IPB), amb qui s'arrencarà un programa de desarmament. "En aquest cas, col·laborem també en el disseny i l'execució dels programes", subratlla Anguera.

L'Escola de Cooperació du a terme també altres activitats, que tot i que no són estrictament de formació, reforcen l'aposta de la UOC per posar el seu coneixement i el seu Campus Virtual al servei del desenvolupament, la pau i la sostenibilitat. Aquesta és la filosofia que hi ha al darrere del repositori del Campus per la Pau –l'Escola Virtual de Cooperació–, la Càtedra UNESCO-FCB-UOC i el Congrés Internacional de Conflictologia, que s'organitza anualment a Barcelona amb l'ajut de l'Escola de Cooperació.

Formació en obert

L'Escola Virtual de Cooperació és el repositori de materials educatius que l'Escola de Cooperació de la UOC ofereix a tothom lliurement, en accés obert i en tres llengües, català, castellà i anglès. A aquesta iniciativa s'hi han sumat organitzacions com l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO) i la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic (UNAM).

Segons subratlla Patrícia Peralta, responsable del projecte, l'objectiu d'aquesta eina innovadora és "donar més visibilitat als materials docents de qualitat propis i d'altres entitats que hi col·laboren, amb la intenció de difondre el coneixement i contribuir, a partir de l'educació, a millorar la qualitat de vida de les persones". L'Escola Virtual de Cooperació s'allotja dins del repositori institucional de la UOC, *02, l'Oberta en obert*.

“Les persones són el motor de qualsevol canvi”

Nati Cabrera
Coordinadora acadèmica de l’Escola de Cooperació

Per Guida Fullana

Experta en e-learning i metodologia educativa, la doctora Nati Cabrera ha assumit la coordinació acadèmica de l’Escola de Cooperació de la UOC després de més de vint anys d’experiència dins l’àmbit universitari. A càrrec de l’Àrea de Postgrau, el seu objectiu principal és desenvolupar els programes de sostenibilitat, d’acció humanitària, de cooperació en el desenvolupament i de conflictologia.

Què suposa la creació de l’Escola de Cooperació?
Aquest any hem reestructurat l’Àrea de Cooperació Humanitària, Pau i Sostenibilitat de l’Institut Internacional de Postgrau (IIP). La creació de l’Escola de Cooperació ha estat un dels canvis més significatius, ja que suposa avantatges quant a gestió, estructura i aprofitament de recursos i sinergies. Hem agrupat els postgraus de l’IIP, els programes i projectes del Campus per la Pau, l’Escola Virtual de Cooperació (EVC) i la Càtedra UNESCO-FCB-UOC, que abans funcionaven com a ens independents. Estarem més cohesionats, assegurarem la coherència interna i esperem més projecció exterior dels nostres programes formatius, que fins ara són uns dels més sol·licitats a la UOC.

Quins objectius es plantegen per als propers cursos des de l’Àrea de Postgrau?
Tenim tres línies d’actuació. Augmentar la internacionalització dels programes, promovent la mobilitat i l’intercanvi de professors i d’estudiants amb altres entitats professionals i universitàries de prestigi a l’estranger. Invertir esforços en formació en e-learning i estratègies docents del professorat per millorar el procés educatiu. I, finalment, actualitzar els processos de gestió acadèmica per incrementar la satisfacció dels usuaris. Entre les novetats més destacades, hi ha el llançament del postgrau de Disseny per a la sostenibilitat amb Gaia Education. Hem oficialitzat el màster de Conflictologia i, més endavant, el 2012, també serà oficial el màster d’Acció humanitària que fem conjuntament amb la Creu Roja. I estem projectant els futurs postgraus d’Estudis africans.

A l’hora de capacitar per a l’exercici professional, es té en compte la formació pràctica sobre el terreny?
Un dels avantatges de la UOC és que els estudiants també obtenen el coneixement aplicat de manera virtual. El fet de desenvolupar programes de temàtiques com l’acció humanitària, la cooperació o la sostenibilitat amb referents internacionals de màxim prestigi, com la Creu Roja o Gaia Education, fa que la nostra formació tingui un vessant pràctic molt remarcat i, per tant, que siguin programes molt més atractius. A partir d’aquest curs, oferim pràctiques sobre el terreny en els estudis de Conflictologia. Teníem l’experiència de Guayaquil (l’Equador), on uns quants estudiants van treballar amb les tribus urbanes. Pròximament, establirem un conveni amb la Universitat de Chiapas per a aquest tipus de pràctiques. D’altra banda, molts dels nostres estudiants són cooperants en algun país i tenen la possibilitat de fer les pràctiques en el seu centre de treball. Només cal la tutorització de l’Escola de Cooperació.

Quins són els programes formatius que tenen més èxit i més sortida professional?
La demanda en general és alta perquè a l’Escola de Cooperació toquem àmbits professionals emergents o que s’estan professionalitzant. És el cas, per exemple, del màster en Conflictologia, en l’especialitat de conflictes familiars i educatius, i en l’especialitat de conflictes laborals; o el màster d’Acció humanitària. Esperem el mateix del nou postgrau de Disseny per a la sostenibilitat. La demanda és creixent i l’expectativa és que continuï així els propers anys.

Com es fa cooperació des de la universitat?
A l’Escola de Cooperació, el nostre esperit de “cooperants” ha anat evolucionant. Per exemple, portar aliments a un país pobre no és una bona solució a llarg termini contra la fam sinó que crea dependència. En canvi, si optem per cooperar a través de l’educació, donem a les persones l’eina més valuosa: el coneixement. Els veritables canvis en l’àmbit de la cooperació i que de debò ajudaran els països en desenvolupament a tirar endavant, no passaran per enviar aliments ni medicaments. Això és necessari, però insuficient.
Des de la universitat, podem ajudar els pobles a entendre

«OFERIM L’EINA MÉS VALUOSA, EL CONEIXEMENT, I PRÀCTIQUES SOBRE EL TERRENY»

«LA DEMANDA DELS NOSTRES PROGRAMES ÉS CREIXENT»

que, per exemple, els acords pesquers del seu país amb els països que en teoria els assisteixen són els responsables que no tinguin peix i, el més greu encara, que no tinguin dret a pescar-lo. Des de la universitat, podem despertar consciències i transformar realitats a través de les persones, que són el motor de qualsevol canvi. Aquesta manera d’entendre la cooperació ens compromet moltíssim. Potser seria més fàcil fer-ho diferent, però llavors no contribuiríem de veritat a construir un món més just, el món que ens agradaria deixar als nostres fills.

Obrir el coneixement

No deu ser casual que l’Escola Virtual de Cooperació s’inscrigui en una universitat oberta. La dimensió d’aquest terme és força elàstica, i les persones que treballem a la UOC sabem que un dels propòsits importants de les nostres accions és fer que aquesta elasticitat augmenti tant com el nivell de tensió ens permeti, sense arribar a un punt de fractura o de deformació. Deu ser per això que l’Escola de Cooperació s’adhereix a la proposta de la UOC d’obrir els continguts dels seus cursos, dels seus materials docents i de la seva producció científica, i ho fa de forma tan àmplia com pot: donant accés lliure a qualsevol usuari a qui puguin interessar els materials en explotació a les activitats formatives que ofereix.
Aquests materials, que de moment són pocs però la voluntat és que acabin sent tots (tants com s’utilitzin com a suport a la formació a l’Escola), estan allotjats en accés obert i sota llicència Creative Commons.
Però aquesta iniciativa no tan sols proposa l’accés lliure als materials formatius, sinó encara molt més: compartir el coneixement per fer-lo créixer de forma cooperativa, tal com ens ensenya la xarxa que podem treure profit del coneixement distribuït. També es pretén identificar agents excel·lents en els camps de competència de l’Escola de Cooperació, i què millor que oferir la possibilitat de participar del nostre saber a qualsevol persona o organització competent en aquest àmbit. Per a un projecte que fonamenta part de la seva identitat en el si d’una àmplia xarxa d’organitzacions i persones arreu del món, és imprescindible trencar barreres que les TIC ens demostren que no beneficien l’intercanvi i la lliure circulació de coneixement. És per això que celebro la iniciativa de l’Escola Virtual de Cooperació, amb aquest pas envers el creixement en xarxa del seu potencial.

Pep Torn, director de la Biblioteca de la UOC

De camí al reconeixement oficial

Més cooperants i més professionals

Per Jordi Rovira

El mercat laboral i el món universitari estan immersos en una societat cada cop més conscienciada i globalitzada. Per això, el màster en Cooperació internacional i acció humanitària està posant en marxa canvis que li donaran més projecció.

El màster en Gestió del cicle de projectes en cooperació internacional i acció humanitària, que ofereixen la UOC i la Creu Roja, és el màster propi de la Universitat amb més acceptació dels estudiants gràcies a una oferta acadèmica en línia que aposta per un sentit operatiu de treball actualitzat, tant en el terreny com a la seu, ja que qui vol treballar de cooperant necessita alguna cosa més que teoria.

«CADA VEGADA HI HA MÉS DEMANDA PER TREBALLAR EN COOPERACIÓ»

Enguany, però, el màster viu canvis importants que s'aplicaran progressivament en els dos postgraus (Desenvolupament i Acció humanitària) que el formen. Així, es reordenaran les temàtiques per adaptar-les als nous perfils de l'espai Bolonya. I és que cada vegada hi ha més demanda per treballar en cooperació de persones que no tenen prou coneixements. Malgrat les retallades pressupostàries en el sector, el màster no ha patit una davallada de matrícules.

En un futur pròxim el màster tindrà noves assignatures que incidiran en temes com la intervenció en salut, l'aigua, el gènere, l'educació o la planificació estratègica en cooperació. A més, cada postgrau disposarà de dues especialitzacions, cosa que reduirà les cinc actuals a quatre. Tots aquests canvis ja es posen en marxa aquesta tardor en el postgrau de Desenvolupament, mentre que en el d'Acció humanitària no començaran fins a la tardor del 2012. Inicialment estaven previstos per al curs actual, aprofitant la unificació d'estudis que implica el procés de Bolonya, però raons de caràcter logístic n'han ajornat la introducció fins al curs pròxim.

També s'està treballant en paral·lel perquè el màster tingui reconeixement oficial, seguint el camí del de Conflictologia. L'oficialització aportarà una projecció nacional i internacional més gran i més facilitats per a la promoció i la inserció laboral. Tot plegat s'està fent tenint en compte el Pla directori de la cooperació espanyola que marca les pautes generals de la cooperació a tot Espanya. A diferència dels anteriors, el pla actual (2009-2012) prioritza molt més la formació professional.

El que no està previst que canviï són els perfils d'estudiants del màster. El més important és el de joves amb formació universitària que resideixen a Espanya. El segon grup és el de professionals de la cooperació que busquen una titulació o aprofundir coneixements. Hi ha altres perfils, més minoritaris, com el dels joves llatinoamericans que treballen en la intervenció social en els seus països respectius, així com el d'europeus. A grans trets estem parlant de joves ben preparats amb les idees molt clares, que volen reduir vulnerabilitats des d'una consciència ciutadana global i habituats a les TIC. Un perfil del segle XXI al qual el màster intenta adaptar-se al màxim.

Les claus del màster

Des que el màster Gestió del cicle de projectes i acció humanitària va començar la seva singladura, amb les primeres especialitzacions l'any 2004, un gran nombre d'alumnes han passat per les seves aules i s'ha consolidat com un referent a la UOC. Quines han estat les claus d'aquest èxit? Podríem descobrir-ne unes quantes, però ens quedem amb tres que poden ajudar-nos a conèixer més el perfil d'aquest màster.

Alumnes La cooperació internacional és una de les cares positives d'un món globalitzat. Si bé és cert que té més de cinquanta anys d'història, és a partir de la primera dècada del segle XXI quan s'entén com un àmbit proper i de compromís amb grups de persones que no formen part de mons diferents sinó d'un mateix espai sense fronteres. El màster s'aprofita d'aquest nou torrent de persones amb aquesta cosmovisió de proximitat i que entenen la cooperació com una forma més de lluitar contra l'exclusió social en qualsevol lloc.

Temes La cooperació internacional és un camp perfecte per al debat i el discurs, però també és una manera tècnica d'intervenció que ha de buscar la qualitat. És per això que el màster ha prioritzat des del primer moment el caràcter pràctic, i ha donat eines i mètodes amb vista a un treball professional i responsable.

Consultors/es Des del principi, aquest màster ha tingut un grup de consultors que s'han caracteritzat per la seva trajectòria professional en el terreny de la cooperació. A això s'hi ha unit l'interès per oferir la seva experiència de manera pedagògica mitjançant els continguts i les activitats del màster. Amb la nova adaptació del màster s'inicia una nova etapa. Mantenir les claus que es descriuen aquí és el repte tant de la UOC com de la Creu Roja Espanyola. I és que darrere aquest repte hi ha senzillament prioritzar les persones.

José Antonio Morales Rodríguez, coordinador del màster Gestió del cicle de projectes i acció humanitària UOC-CRE

Breus

NOU PROGRAMA AMB EL FONS CATALÀ DE COOPERACIÓ

L'Ajuntament de Barcelona i el Campus per la Pau de la UOC col·laboren en el nou programa de formació en línia adreçat a càrrecs electes i tècnics municipals de cooperació que el Fons Català de Cooperació posarà en marxa durant el curs 2011-2012. L'agència de cooperació de les administracions locals de Catalunya incorpora l'ús de les noves tecnologies per poder incrementar la qualitat de la formació i capacitar més especialistes en cooperació municipal que amb els cursos presencials que oferia fins ara. Segons subratlla Cristina Amenta, coordinadora tècnica del Fons Català, la formació virtual "permet connectar tot Catalunya, treballar en xarxa i compartir el coneixement".
www.fonscatala.org

L'ESCOLA DE COOPERACIÓ FA XARXA

Representants de les quinze entitats que col·laboren en l'Escola de Cooperació de la UOC es van reunir a l'abril a la seu del Campus per la Pau per posar en comú les diferents iniciatives que duen a terme i coordinar-se per treballar en xarxa. Entre d'altres entitats, hi van assistir la Creu Roja Espanyola, la Federació Catalana del Voluntariat Social, l'Oficina Internacional de la Pau (IPB) o Amnistia Internacional Catalunya. El director del Campus per la Pau va animar els assistents a compartir en obert els seus materials i continguts de formació a l'Escola Virtual de Cooperació.

BARCELONA IMPULSA L'EDUCACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT

El Campus per la Pau forma part des d'aquest any del grup de treball d'educació per al desenvolupament (EPD) que impulsa el Consell Municipal de Cooperació Internacional de l'Ajuntament de Barcelona. L'objectiu és crear un espai de debat entre tots els agents implicats i coordinar i aprofitar millor les plataformes i xarxes existents per tenir més incidència en la societat. A més del Campus per la Pau, hi participen un total de 32 entitats, entre les quals la Federació Catalana d'ONG, Intermón Oxfam o Acnur.

“L’educació ha d’estar a l’abast de tothom”

Jaume Lanaspa
Director general
de la Fundació “la Caixa”

Jaume Lanaspa és director general de la Fundació “la Caixa” i director executiu de l’Obra Social “la Caixa” des de 2008. En aquesta entrevista explica que l’educació és l’eix vertebrador de la majoria d’iniciatives que desenvolupen. La col·laboració amb la UOC els permet treballar per donar resposta a les necessitats de les persones, especialment d’aquelles que es troben en desavantatge social.

Per Isabel Muntané

Com va iniciar-se la col·laboració amb la UOC i el Campus per la Pau?
Aquesta col·laboració té els seus orígens en el projecte *Viure, conviure i sobreviure*, amb l’objectiu de facilitar a poblacions i persones desafavorides l’accés a formació bàsica i pràctica per valer-se per ells mateixos en àmbits com el de la salut o el laboral. En definitiva, es tracta de produir, conjuntament, materials educatius digitals d’autoaprenentatge adequats per a col·lectius en risc d’exclusió.

Quines són les línies genèriques d’aquesta col·laboració?
Com en totes les iniciatives impulsades per l’Obra Social “la Caixa”, l’objectiu és donar resposta a les necessitats de les persones, especialment d’aquelles que es troben en situació de desavantatge social. I creiem en el poder de l’educació per aconseguir-ho. Per això, com a entitat financera i com a obra social, un dels nostres objectius primordials és que la formació estigui a l’abast de tothom. Una voluntat compartida amb la UOC.

Com valora aquesta col·laboració?
Creiem que són sinergies com aquesta les que permeten actuar de forma més eficient i arribar encara a més persones. Aquesta és la nostra raó de ser, la finalitat última d’una entitat financera com “la Caixa”. I seria impossible fer-ho realitat sense companys de viatge com la UOC.

Quins projectes destacaria dels que s’han dut a terme entre l’Obra Social “la Caixa” i la UOC? Ens els pot explicar una mica?
A banda del Campus per la Pau, hem impulsat diverses iniciatives al llarg dels últims anys. Plegats, per exemple, vam promoure la campanya d’acció humanitària “Nadal, temps per compartir”, dirigida a facilitar material educatiu per a nens afganesos. “la Caixa” col·labora, a més, en la internacionalització de la UOC. I en la conjuntura actual també em sembla de rigor ressaltar RecerCaixa, un programa d’ajudes a la investigació que inclou ajuts a la investigació en universitats públiques catalanes.

Com enllaça aquesta col·laboració amb la filosofia de la Fundació?
El compromís amb l’educació és l’eix vertebrador de la majoria d’iniciatives desenvolupades per l’Obra Social, des del programa d’atenció a infants en risc d’exclusió fins al projecte d’integració laboral de col·lectius desfavorits, passant per les exposicions organitzades en els centres CaixaForum. El vessant educatiu és present a tots els nostres projectes d’una perspectiva o una altra. Bé sigui en l’àmbit social, científic, mediambiental o cultural. Així doncs, la col·laboració amb institucions educatives forma part de les nostres aliances naturals.

Com s’integra en la resta de projectes de cooperació i educació que té la Fundació?
Des de l’Obra Social promovem la transversalitat entre tots els projectes que impulsem, entenent que de forma conjunta sumen més que de forma aïllada. Per tant, tots els projectes estan interrelacionats d’una manera o d’una altra. Això permet dur a terme una acció social coordinada, cohesionada i coherent.

Com definiria la contribució que fa l’educació i l’ús de les noves tecnologies en els objectius socials de la Fundació?
Progressivament, aquests dos àmbits han anat prenent protagonisme en els últims anys, fins al punt que actualment moltes de les iniciatives que impulsem serien inconcebibles sense tenir-ho present. Els posaré un exemple: una de les apostes de l’Obra Social “la Caixa” per al 2011 és el projecte Gent 3.0, que té com a objectiu fomentar una nova generació de gent gran a partir de l’ús de les noves tecnologies.

Què aporta la Fundació al projecte educatiu de la UOC?
El bagatge acumulat al llarg dels anys a partir de la seva implicació en diferents projectes científics, alguns de relleu internacional, com ara l’Institut de Recerca de la Sida, IrsiCaixa, o el Centre Nacional d’Investigacions Cardiovasculars (CNIC).

Feia referència a RecerCaixa, la col·laboració amb l’ACUP. S’emmarca en les mateixes línies de col·laboració? Ens les pot explicar?
Exactament, forma part de la nostra voluntat de promoure el progrés educatiu i científic, i la recerca, tal com es fa palès amb iniciatives tan consolidades com les beques que facilitem per cursar postgraus a l’estranger i a l’Estat. L’any vinent celebrarem la 30a edició. En aquesta mateixa línia, impulsem el programa de beques de biomedicina, que permeten cursar, tant a estudiants d’aquí com a estrangers, un doctorat internacional en biomedicina a quatre dels centres d’investigació més destacats de l’Estat en aquest camp.

«NO PODRÍEM ARRIBAR A TANTA GENT SENSE COMPANYS DE VIATGE COM LA UOC»

«VOLEM PROMOURE EL PROGRÉS EDUCATIU I CIENTÍFIC, I LA RECERCA»

OFERTA FORMATIVA DE L'ESCOLA DE COOPERACIÓ

CÀTEDRA UNESCO-FCB-UOC

L'ESPORT COM A EINA PER A LA COEXISTÈNCIA SOCIAL I LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES

Entitat: Fundació FC Barcelona www.campusperlapau.org/portal/catala/campus_pau/formacio/fcb/index.html
Objectiu: Formar especialistes en l'ús de l'esport com a eina d'intervenció educativa i de transmissió de valors a contexts d'alta conflictivitat i baixa cohesió social.
Idioma: Català i castellà

DISSENY PER A LA SOSTENIBLITAT

Entitat: Gaia Education www.gaiaeducation.net
Objectiu: Preparar dissenyadors perquè puguin participar en qualsevol projecte de desenvolupament sostenible, tant en una comunitat com en una organització. **Idioma:** Anglès

ENSEIGNER EN VIRTUEL

NOU!

Entitat: Universitat de Yaundé **Objectiu:** Curs de formació de formadors en línia per a persones que tinguin previst fer tasques docents en un curs virtual. **Idioma:** Francès

ENSENYAR EN LA VIRTUALITAT

Entitat: Campus per la Pau **Objectiu:** Formació de formadors en línia per a persones que vulguin fer tasques docents en un curs virtual. **Idioma:** Castellà

DESARMAMENT PEL DESENVOLUPAMENT

NOU!

Entitat: IPB (International Peace Bureau) i UOC
Objectiu: Crear una xarxa mundial al voltant de qüestions relacionades amb despesa militar i l'impacte de les armes sobre el desenvolupament sostenible.
Idioma: Anglès

MILLORA DE LA COOPERACIÓ DESCENTRALITZADA MUNICIPAL

NOU!

Entitat: Fons Català de Cooperació
Objectiu: Millorar la pràctica de la cooperació descentralitzada municipal i identificar directrius estratègiques de la política de cooperació municipal.
Idioma: Català

GESTIÓ DEL RISC DE DESASTRES, GESTIÓ AMBIENTAL I DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Entitat: OEA (Organització dels Estats Americans)
Objectiu: Oferir una base de coneixement sobre la gestió del risc a desastres, integrant els conceptes de gestió de risc, gestió ambiental i desenvolupament sostenible, amb la finalitat de donar suport en la formació als estats membres de l'OEA. **Idioma:** Castellà i anglès

CURS D'ESPECIALISTA EN DRETS HUMANS

Entitat: Amnistia Internacional www.es.amnesty.org
Objectiu: Donar a conèixer els drets humans i els seus valors i oferir diferents possibilitats de treballar en favor seu. **Idioma:** Castellà

ESPECIALISTA EN COOPERACIÓ DESCENTRALITZADA EUROPA-AMÈRICA LLATINA

Entitat: Observatori de Cooperació Descentralitzada Local UE-Amèrica Llatina **Objectiu:** Formar responsables tècnics i polítics d'administracions locals i regionals en la gestió d'iniciatives de cooperació descentralitzada. Dissenyar una estratègia de cooperació al desenvolupament d'acord amb el projecte local. **Idioma:** Castellà

PREVENCIÓ I PROTECCIÓ CONTRA L'EXPLOTACIÓ SEXUAL INFANTIL

NOU!

Entitat: Curs propi del Campus per la Pau
Objectiu: Formar sobre què és i com funciona l'explotació sexual comercial infantil (coneguda com a ESCI) i com es pot prevenir i combatre amb estratègies transversals i globals. **Idioma:** Castellà

TURISME I COOPERACIÓ INTERNACIONAL PER AL DESENVOLUPAMENT

Entitat: OMT-Themis www.unwto-themis.org
Objectiu: Formar joves en cooperació internacional a través del turisme, entès com a eina de desenvolupament. **Idioma:** Castellà

ENERGIES RENOVABLES

Entitat: Ecoserveis www.ecoserveis.net
Objectiu: Ecoserveis ofereix diversos cursos sobre eficiència energètica, estalvi energètic, energia solar o biocarburants a través de la plataforma virtual del Campus per la Pau. **Idioma:** Castellà

FORMACIÓ DE FORMADORS

Entitat: Oficina Mundial de l'Escoltisme www.scout.org/es
Objectiu: Formar membres del moviment escolta per ser docents virtuals. **Idioma:** Anglès

Institut Internacional de Postgrau →

Escola de Cooperació. Àrea de Postgrau

POSTGRAU DISSENY PER A LA SOSTENIBLITAT

NOU!

Entitat: Gaia Education www.gaiaeducation.net
Objectiu: Preparar dissenyadors perquè puguin participar en qualsevol projecte de desenvolupament sostenible. **Idioma:** Castellà **Crèdits:** 30

CONFLICTOLOGIA

Entitat: Estudis propis de la UOC
Objectiu: Les societats contemporànies generen conflictes de tota mena difícils de resoldre. Aquest programa permet formar-se en tots els àmbits de la resolució de conflictes amb el guiatge d'experts de tot el món.

Màster	Conflictologia. Especialitat en conflictes armats i gestió de crisis	60 crèdits	CAST
Màster	Conflictology	60 crèdits	ENG
Màster	Conflictologia. Especialitat de conflictes mercantils, laborals i socials i especialitat en conflictes familiars i educatius	60 crèdits	CAT/CAST

ACCIÓ HUMANITÀRIA

NOU!

Entitat col·laboradora: Creu Roja
Objectiu: Els actors de la cooperació a l'Estat espanyol estan cada cop més compromesos amb l'ajuda internacional al desenvolupament, tant en les intervencions de desenvolupament com en l'ajut humanitari. La formació és clau per professionalitzar la cooperació, potenciar la qualitat de l'ajuda i oferir garanties i responsabilitat.

Màster	Cooperació internacional al desenvolupament i acció humanitària	60 crèdits	CAST

DEPENDÈNCIA

Entitat: Creu Roja
Objectiu: Al llarg dels darrers trenta anys, a l'Estat espanyol s'ha duplicat el nombre de persones més grans de 65 anys i s'ha incrementat la població de més de 80. La Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència és clau per donar resposta als nous reptes socials. Però calen professionals que coneguin el treball en xarxa i sàpiguen valorar les necessitats de les persones dependents i els seus familiars i dotar-les dels recursos disponibles.

Màster	Gestió en xarxa i recursos per a persones dependents	60 crèdits	CAST

GESTIÓ D'ENTITATS NO LUCRATIVES

Entitat: Creu Roja
Objectiu: La població espanyola s'està implicant cada cop més en els problemes socials. Més d'un milió de persones treballen de forma voluntària i altruista, i la creació d'entitats no lucratives ha augmentat aquests darrers anys. La formació és clau per millorar l'eficàcia de la gestió i la qualitat de les accions, i les habilitats directives i de lideratge dels seus responsables.

Màster	Direcció i gestió d'entitats no lucratives	60 crèdits	CAST

DRET INTERNACIONAL HUMANITARI

Entitat: Creu Roja
Objectiu: El dret internacional humanitari és el conjunt de normes destinades a evitar la barbàrie de la guerra i limitar els efectes dels conflictes armats sobre les persones. L'itinerari formatiu permet descobrir la resposta del dret internacional a la realitat dels conflictes armats d'avui, aprofundir en el sistema de protecció de les víctimes, conèixer el funcionament del Tribunal Penal Internacional o analitzar el concepte de terrorisme.

Màster	Dret internacional humanitari i justícia penal internacional	31 crèdits	CAST

campusperlapau.uoc.edu **iip.uoc.edu**

* Tots els màsters de l'IIP comprenen dos postgraus i quatre especialitzacions.
Per a més informació consulteu http://iip.uoc.edu

Màster universitari en Conflictologia

Un nou impuls a la pau

El CREC s'integra a l'IN3

La UOC ha fet un pas endavant en la contribució de la Universitat a la pau i la resolució de les diferències per mitjà del diàleg. D'una banda, ha creat el màster universitari en Conflictologia, amb la finalitat de formar experts en les tècniques d'anàlisi, gestió, transformació i resolució de conflictes. De l'altra, ha impulsat el Centre de Recerca i Estudis en Conflictologia (CREC), que s'ha incorporat a l'institut de recerca de la Universitat, l'IN3.

La resolució de conflictes és una ciència interdisciplinària que busca substituir els processos de litigi, repressius, agressius o impositius per mètodes no violents. El màster, orientat a professionalitzar els estudiants, es compon d'una part comuna obligatòria; de dues especialitats, en Conflictes familiars i educatius o en Conflictes mercantils, laborals i socials; el pràcticum i el treball final de màster, en què es desenvolupa un projecte emprenedor aplicant els coneixements adquirits.

EL CREC VOL VERTEBRAR UN EIX INTERNACIONAL DE RECERCA I TRANSMISSIÓ DE CONEIXEMENT

L'objectiu del programa és que l'estudiant assoleixi un nivell d'expert mitjançant la comprensió de les actituds i processos que generen violència, de les actituds antisocials que alteren la bona convivència i de la capacitat d'aplicar les diferents tècniques de prevenció i gestió. El màster s'imparteix en català i en castellà, i s'afegeix al màster propi de Conflictologia, especialitat en conflictes armats i gestió de crisi, i al màster en anglès Conflictology que ofereix l'Escola de Cooperació a través de l'Institut Internacional de Postgrau.

L'impuls de l'oferta formativa en aquest àmbit es produeix en paral·lel a la potenciació del CREC, integrat a l'IN3 des de principis de 2011. Dirigit per Eduard Vinyamata i coordinat per Xaro Sánchez, el Centre de Recerca i Estudis en Conflictologia integra una xarxa internacional d'experts de diverses disciplines i procedents de diferents països, institucions i universitats. L'objectiu és vertebrar un eix de recerca i transmissió de coneixement en l'àmbit internacional.

El CREC desenvolupa quatre línies de recerca: conflictes armats; coexistència pacífica i resolució de conflictes per mitjà de l'esport; violència domèstica, i litigis en l'àmbit laboral. A més a més, publica la revista digital semestral en anglès *Journal of Conflictology* i organitza anualment a Barcelona el Congrés Internacional de Conflictologia. L'objectiu és oferir a institucions públiques i privades assessorament per trobar solucions pacífiques, pràctiques i concretes als conflictes reals de les societats contemporànies.

El CREC l'integren especialistes de diverses àrees de coneixement, com la genètica, la sociologia, l'economia, el dret, la filosofia, la pedagogia, la psiquiatria o la neurobiologia. Entre els seus membres hi ha David Bueno, Farid Samir, Marta Brunet, Immaculada Armadans, Alejandro Muñoz, Pilar Quílez, Josep Redorta, Xavier Pastor i Xavier Gari de Barbara.

+ info:
www.uoc.edu/estudis/masters-universitaris/conflictologia/requisits-academics/index.html

“El conflicte també té un rerefons genètic”

David Bueno
Membre del CREC

Per Isabel Muntané

David Bueno, professor i investigador de genètica de la UB, forma part del Centre de Recerca i Estudis en Conflictologia (CREC) de la UOC, un grup d’investigació pluridisciplinari que estudia els conflictes des de diferents perspectives. Bueno defensa que els gens, tot i que no són determinants, marquen la predisposició d’una persona al conflicte. Una predisposició que es pot modular amb l’educació, però l’essència sempre es mantindrà.

La primera pregunta és obligada: quina és la relació entre els gens i la predisposició al conflicte?
Els gens codifiquen totes les nostres característiques biològiques o bé les determinen directament, i el comportament no n’és cap excepció. El cervell és una part biològica més, controlat per uns gens, i les neurones es comuniquen entre elles gràcies a l’activitat dels gens, que poden fer que es comuniquin d’una manera o d’una altra. Això vol dir que hi ha persones que genèticament estan més predisposades a ser més agressives que altres, o a suportar millor l’estrès. Això no és un determinisme absolut, però sí que hi ha una predisposició.

Els gens es poden reeducar?
No es poden reeducar, tu tens el que tens, però sí que es pot, amb determinades teràpies, siguin farmacològiques o psicològiques, variar l’expressió d’aquests gens. El gen no el reeduques, reeduques la seva funció. Qui és agressiu, és agressiu.

I aleshores, quin paper tenen l’educació, la cultura...?
Els gens, a part de funcionar per ells mateixos, emeten una sèrie de marques epigenètiques, petits canvis químics que no alteren el missatge del gen però sí la quantitat del missatge. És a dir, determinen si aquest gen funciona més o menys, i aquestes marques es fan sempre en resposta a l’ambient. A més, moltes connexions neuronals s’estableixen durant els primers anys de vida en funció dels estímuls externs familiars, socials i culturals. Això implica que, amb una mateixa base biològica, el cervell resultant final pot ser molt diferent.

Per tant, l’educació pot modular l’expressió d’aquests gens?
Sí, totalment, l’educació i l’entorn familiar. Un gen en diferents ambients pot actuar de manera molt diferent.

I quin espai de llibertat d’elecció ens queda?
Aquest és un dels temes que em preocupa des de fa anys. Si estem tan condicionats biològicament, la pregunta és si queda marge per a una certa llibertat d’elecció. Tenim diferents gens que ens predisposen cap a diferents actituds, però la suma de tots els diversos factors genera ments polivalents. I la combinació de tot genera un cert espai de llibertat de pensament dins el qual ens podem moure. Per tant, jo crec que hi ha una certa llibertat d’elecció, tot i que hauríem de discutir fins a quin punt està restringida.

Podem arribar a disminuir la predisposició al conflicte?
Per poder actuar amb coneixement de causa, primer s’han d’entendre tots els aspectes dels conflictes, i això inclou els biològics, però, per molt que s’entengui, hi ha una cosa que és clara, l’educació és clau.

Com pot ajudar la col·laboració entre la genètica i les ciències socials a conformar persones menys predisposades al conflicte?
Fins ara els conflictes només s’havien estudiat des de les ciències socials, i des d’aquest punt de vista costa molt explicar unes predisposicions que els genetistes estudiem veient com funcionen els gens dins el cervell i com es relacionen entre ells. Hem de ser capaços d’explicar que el conflicte té un rerefons social i un de genètic. El CREC uneix les ciències socials i les ciències naturals i hem de veure fins a quin punt poden encaixar i permetre’ns dissenyar estratègies conjuntes per atacar els conflictes. Hem de trobar els elements comuns i complementaris entre les dues ciències per tal que el conflicte sigui tan curt i tan lleu com sigui possible.

«PROMOURE UNA SOCIETAT MENYS VIOLENTA AFAVORIRÀ UNA GENÈTICA MENYS VIOLENTA. MENTRESTANT, TENIM TERÀPIES I FÀRMACS»

De conflictes n’hi ha de molta mena, amb quin heu començat a treballar?
Hem començat a establir contactes amb grups de recerca d’altres països europeus com la Gran Bretanya i a buscar finançament. I probablement començarem la nostra recerca en l’àmbit de la violència masclista.

No es corre el perill de donar la raó a qui justifica aquesta violència dient que l’agressor està malalt?
Si extrapolem això abans d’hora a l’àmbit judicial, tindrem un nou problema. Una cosa és que es demostri que una persona té una predisposició a ser violenta i una altra és com nosaltres ho apliquem legalment. No podem dir que perquè està malalt no passa res, però sí pensar en estratègies mèdiques o farmacològiques per tractar aquesta malaltia i que aquesta persona no reincideixi en el delicte.

Des de la genètica es pot promoure una societat menys violenta?
La societat s’ha creat sobre la base d’una biologia però alhora aquesta societat condiciona l’evolució d’aquests ens biològics. Per tant, són dos aspectes que es complementen. Culturalment s’ha de promoure una societat al menys violenta possible i això afavorirà una genètica menys violenta, i mentrestant tenim teràpies i fàrmacs.

El CREC, eix d’una xarxa internacional

La complexitat dels conflictes humans ja no és inexpugnable, però requereix una aproximació coherent i científica de diferents fonts de coneixement. Una feina a moltes bandes indispensable per a la societat, que durà a terme el Centre de Recerca i Estudis en Conflictologia (CREC) per iniciativa del professor Eduard Vinyamata. El CREC depèn de l’Internet Interdisciplinary Institute (IN3) de la Universitat Oberta de Catalunya, una organització innovadora, transversal i basada en les noves tecnologies que, conjuntament amb la llarga trajectòria prèvia en conflictologia de la UOC, promet resultats sense fronteres, que es pretenen de qualitat.

Cada una de les línies de recerca del CREC disposarà d’experts i de xarxes de treball interactives. Es crearà així un engranatge de recerca bàsica i aplicada que elabori documents de consens que puguin influir sobre les polítiques socials actuals, tant en l’àmbit local com en l’internacional.

Hi participaran no solament institucions catalanes i de la resta de l’Estat espanyol, sinó també d’arreu del món. Entre d’altres, institucions universitàries del País Basc, Santiago de Compostel·la, Granada, Còrdova, Mallorca, Madrid, Santander, l’Institut de Psiquiatria de Londres, la Universitat de Bradford del Regne Unit, la Universitat de Coïmbra de Portugal, la Facultat de Psicologia de Herzliya d’Israel, la Universitat Georgetown dels Estats Units i d’altres de països com Itàlia, Dinamarca, Equador, Colòmbia, Camerun, Haití, Singapur, Austràlia o Nova Zelanda. Coneixement i treball conjunt a l’abast de la pau i la resolució dels conflictes.

Dra. Xaro Sánchez, coordinadora del CREC

Les millors armes per la pau

"Si lluites per la pau, t'oferim les millor armes" va ser el lema del IV Congrés Internacional de Conflictologia i Pau que va organitzar el Campus per la Pau a Barcelona el 30 de setembre i l'1 d'octubre de 2010. La trobada va reunir mig centenar d'experts de prestigi en la prevenció i gestió de conflictes, que van participar en vuit taules rodones diferents. Aquí en teniu una petita mostra:

+ info: http://tinyurl.com/2vlzcpt

Universitats espanyoles amb la pau Vicent Martínez Guzmán, Càtedra Unesco de Filosofia per la Pau-Universitat Jaume I (UJI)

"La cultura de la pau ha d'aprendre molt dels pobles del sud. Potser no es tracta de resoldre la crisi amb els mateixos instruments que l'han provocada –amb un creixement insostenible, depredador de la naturalesa i generador de desigualtats– sinó que segurament haurem d'aprendre de les economies del sud i a ser tots una mica més pobres."

Xarxes socials per la pau Amr Abdalla, University of Peace (Upeace)-Costa Rica

"L'educació i els mitjans de comunicació tenen un paper molt important i han d'estar al capdavant de la construcció d'una cultura de pau. El que estem fent a la Upeace i a la UOC i a d'altres universitats associades és crucial per avançar en la pau."

Institucions públiques, contribució a una cultura de pau Tica Font, Institut Català Internacional per la Pau (ICIP)

"Les administracions públiques tenen les mateixes contradiccions que té la societat. Una part de l'administració fa actuacions en favor de la pau i una altra part fa actuacions en detriment de la construcció d'una societat per la pau."

Associacions i fundacions per la pau Martí Olivella, Centre d'Innovació Social (NOVA)

"La pau no vol dir res si no construïm alhora les dues potes: la lluita i alternatives contra la violència armada i la lluita i alternatives contra la violència estructural. Hem de ser capaços de construir uns serveis civils de pau que permetin intervenir en els conflictes sense augmentar l'espiral de guerra i entrar en el parany de la violència i el comerç d'armes."

Recerca i pau Tom Woodhouse, Bradford University

"La recerca ha estat molt positiva en analitzar els conflictes d'una manera acadèmica, però cal inspirar la gent perquè participi en la construcció de la pau, i d'això hem parlat a la taula. Hi ha una feina molt interessant a fer, que anomeno 'crear els aspectes positius de la pacificació', i és utilitzar el cinema, el teatre, la poesia i totes les arts creatives per motivar la gent a voler la pau."

Cooperar per promocionar la pau Cristina Merino, Servei de Mediació Familiar del Govern Basc

"La mediació es només una part petita dels processos de gestió de conflictes però és la més reconeguda i institucionalitzada i, fins i tot, la més finançada. Pot ser que sigui la finestra des de la qual podem construir una perspectiva més àmplia cap a una cultura de pau."

Informació i conflictes Maria Dolors Massana, secció espanyola de Reporters Sense Fronteres

"A Reporters Sense Fronteres fem campanya en tots els conflictes en què el periodista s'ha convertit en un objectiu que cal perseguir, no en un blanc ocasional: és perseguit justament per impedir que el missatge arribi. La nostra raó de ser més profunda és que els autors i inductors de les guerres no quedin en la impunitat."

Viure en pau és possible? Pilar Quera, Fundació Valors per Viure

"Quan em pregunten 'què és la pau?' m'agrada respondre el que em va dir una nena de set anys: 'Per mi la pau és que no hi hagi cap nen o nena sol al pati'. La pau és possible si ens hi comprometem. La pregunta és: i tu, què fas per la pau?"

“No sempre el que és legal és ètic”

Alicia Cabezudo
Vicepresidenta de l’IPB

Per Guida Fullana

Alicia Cabezudo és vicepresidenta de la prestigiosa Oficina Internacional per la Pau (International Peace Bureau, IPB), amb la qual el Campus per la Pau ha posat en marxa un curs virtual sobre Desarmament pel desenvolupament. Cabezudo, que ha desenvolupat una llarga trajectòria com a educadora per a la pau, imparteix classes a les càtedres Unesco de Cultura de la Pau i els Drets Humans en diverses universitats del món.

+info:
www.ipb.org

Quin programa desenvolupa la IPB per aconseguir l’objectiu que proclama el seu lema “Per un món sense guerra”?
La IPB du a terme el programa Desarmament pel desenvolupament des de fa un any i mig, amb l’objectiu de conscienciar tots els governs del món i la societat civil perquè els diners destinats a armament, defensa i seguretat s’inverteixin en salut, educació, tecnologia o alimentació. Per arribar a un món sense guerra, hem de dedicar més recursos al desenvolupament humà de la població que a la despesa armamentista. Per aconseguir la pau no n’hi ha prou amb el desarmament; s’han de donar moltes altres condicions que impliquin justícia social, igualtat de drets, repartiment igualitari dels recursos, democràcia i participació, benestar... Intentem influir en els ministeris de Defensa i Seguretat perquè disminueixin partides del pressupost militar i les reinverteixin en desenvolupament. També actuem en l’àmbit parlamentari i incidim en la societat civil en l’àmbit educatiu i pedagògic. La IPB ha acordat amb la UOC transformar el programa Desarmament pel desenvolupament en un curs virtual per tal de donar-li més difusió.

Com es convenç els governs que no es gastin bilions en armes?
És més fàcil conscienciar la societat que no pas els governs, ja que per als governs el desarmament representa abaixar els nivells de defensa i seguretat. La por dels enemics –reals o suposats– justifica l’elevada despesa armamentística de tots els estats. Ara bé, tot i que és cert que el govern és l’únic que pot desarmar –en el sentit d’eliminar les armes–, el desarmament també és desarmar la mentalitat, la consciència i el cor de les persones que creuen que les armes són l’única via de solució d’un conflicte. Per posar fi a la cultura de la violència, s’ha d’incidir en la població amb programes d’educació ciutadana. Molta gent veu normal clavar una bufetada als nens per educar; es justifiquen els actes violents com ara cridar la dona o barallar-se a cops de puny a l’escola. La violència està generalitzada. La guerra és legal, com també ho és que la policia pegui. Malauradament, no sempre el que és legal és ètic. Cal trencar amb la idea que les solucions han de ser violentes per mitjà de la via pacífica, la mediació i la cultura de pau.

De quines campanyes està més orgullosa?
El fulletó de la IPB “Quines són les prioritats per al desenvolupament?” presenta gràficament a què es podria dedicar el 20% de la despesa total anual en armament a escala mundial. Amb aquests diners –només el 20% del total!– podríem complir els Objectius del Mil·lenni, per exemple, eradicant la pobresa extrema i la fam durant un any. També desenvolupem una campanya integral, guanyadora del premi Unesco Ciutats per la Pau, “Per què la pau i el desarmament?”. S’ha repetit amb èxit a dotze ciutats del món i ha consistit a llançar missatges de pau mitjançant les targetes de transport urbà. També duem a terme la campanya “Jugar-se per la pau”, que animava a regalar joguines no bèl·liques als nens.

«ÉS MÉS FÀCIL CONSCIENCIAR DEL DESARMAMENT LA SOCIETAT QUE NO PAS ELS GOVERNS»

«CAL FORMAR ELS DOCENTS PERQUÈ EDUQUIN EN LA PAU POSITIVA»

La IPB atorga cada any el premi Pau Shean MacBride. Quin guardonat ha estat el que l’ha marcat més?
Per a mi és especial el reconeixement l’any 2010 a l’educadora nord-americana Betty Reardon. Va ser la primera a desenvolupar sistemàticament l’educació per la pau com una àrea disciplinar, en plena guerra amb el Vietnam, la qual cosa li va causar moltes dificultats. Quan jo era jove, sota la dictadura militar argentina i amb la impossibilitat d’ensenyar amb llibertat, vaig traduir no oficialment els seus llibres al castellà per distribuir-los entre els meus companys i poder començar a treballar en la construcció de pau. Més endavant, amb la democràcia, vaig poder conèixer-la en persona i hi vaig col·laborar. El seu premi té una connotació afectiva molt gran per a mi, ja que va ser la llum que em va indicar el camí en aquells anys de repressió.

Com s’educa les persones per a la pau?
Cal formar els docents perquè eduquin en la pau positiva, no com a sinònim d’“absència de guerra” sinó com a respecte als drets humans. Un país està en pau quan es respecten aquests drets. Cal guiar els mestres perquè integrin aquests valors en el seu ensenyament habitual i en els programes pedagògics. Es pot educar per a la pau a classe de literatura, de gramàtica, de biologia o d’història. Això comporta canviar la percepció del món per a fer desaparèixer la cultura de violència. No es tracta d’una assignatura més.

fent xarxa

El Campus per la Pau és membre o col·labora amb diverses xarxes internacionals i fundacions que treballen en pro de la pau, el desenvolupament i la sostenibilitat

European Centre for Conflict Prevention
www.conflict-prevention.net

Peace Portal
www.peaceportal.org

The University for Peace (Costa Rica)
www.upeace.org

Comisión Interamericana de Derechos Humanos
www.cidh.oas.org

African Centre for the Constructive Resolution of Disputes (ACCORD)
www.accord.org.za

Akademie für Konflikttransformation
www.forumzfd-akademie.de

Asociación Española de Investigación para la Paz (Aipaz)
www.aipaz.org

Nonviolent Peaceforce
www.nonviolentpeaceforce.org

Mediators Beyond Borders
www.mediatorsbeyondborders.org

Alliance for Conflict Transformation
www.conflicttransformation.org

Mediate.com
www.mediate.com

Peace and Collaborative Development Network
www.internationalpeaceandconflict.org

International Peace Bureau
www.ipb.org

Association for Conflict Resolution
www.acrnet.org

Pacto Mundial
www.pactomundial.org

CRUE-Ceuri-OCUD
www.ocud.es

Eines de mediació al Wiki Lounge

Una mina de lluitadors

Per Albert Roca Enrich

Fundat fa una dècada, el Club Lluita Olímpica la Mina, a Barcelona, s'ha convertit en un referent de la lluita grecoromana i lliure a Espanya, França o Portugal. Aquesta entitat esportiva, que utilitza l'esport com a eina per a la integració i la formació, va ser una de les protagonistes del Cicle Temàtic de Conflictologia i Mediació Pràctica que va organitzar durant la tardor del 2010 el Campus per la Pau al Wiki Lounge, l'espai presencial de la UOC. L'exlluitador Juan Carlos Ramos, un dels fundadors de l'entitat i actual regidor d'Esports de l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs, va explicar l'experiència del club en el taller Eines de mediació per a joves. "Va ser una iniciativa positiva, de la qual destacaria sobretot la importància que la universitat tracti el tema social", afirma.

El Club Lluita Olímpica la Mina no solament és un referent d'èxit pel que fa als resultats esportius –els seus membres han guanyat diversos campionats d'Espanya i algun d'internacional– sinó també en l'àmbit social. La seva tasca ha estat clau perquè els nanos del barri s'allunyin del carrer i treballin valors com l'esforç, el sacrifici, la disciplina, la igualtat de gènere o la solidaritat. També aprenen a respectar els altres, els adults, l'entorn i el barri, que va deixar de ser un suburbi marginal de l'àrea metropolitana de Barcelona amb la transformació urbanística que es va engegar amb el Fòrum de les Cultures.

"Quan vam obrir les portes el 2001 ens vam convertir en una opció perquè el jovent no dediqués tot el seu temps lliure a vagarejar pel carrer; fins llavors pràcticament només tenien el futbol", recorda Ramos. "A la Mina sempre hi havia hagut tradició de lluita. En aquell temps hi vivíem alguns lluitadors formats al Club de Lluita Sant Adrià, gent que en el nostre moment havíem estat campions d'Espanya i havíem competit a nivell internacional amb la selecció espanyola, i els xavals del barri ens demanaven què podien fer per seguir els nostres passos."

Deu anys després, el Club de Lluita Olímpica la Mina prepara 75 lluitadors federats, la meitat dels quals són canalla, nens i nenes. Amb els més petits, de quatre a vuit anys, van començar al casal infantil del barri, quan l'educadora social Núria Famadas, la dona de Ramos, n'era la directora. Avui és la presidenta del Club. A més de Ramos, entre els entrenadors del grup de nens de nou a dotze anys, hi ha Óscar Parra, cinquè al Campionat d'Europa i campió d'Espanya sènior el 2009, i el rus Tamerlan Gobaev.

"Els mestres del barri sovint em comenten que el comportament dels xavals ha millorat des que vénen aquí", afirma Ramos, que assegura que la lluita reforça l'autoestima i que l'entrenament canalitza l'agressivitat i ajuda a desfogar-se. "Quan surts d'aquí només tens ganes d'anar a casa a sopar i al llit", subratlla. Així, no és estrany que des de Serveis Socials es derivi cap al Club "xavals amb problemes d'actitud", ni que la Federació Catalana ofereixi als que destaquen més l'opció d'anar becats al Centre d'Alt Rendiment de Sant Cugat.

+ info:
Club Lluita Olímpica la Mina
www.wix.com/oscarparra/club-lluita-olimpica-la-mina#!__page-0

'La mina de campeones'
www.youtube.com/watch?v=av26IlmJDSg

Breus

NOU WEB RESOLUCIODECONFLICTES.COM

Resoluciodeconflictes.com és la plataforma en català de resolució de conflictes del Centre de Recerca i Estudis en Conflictologia (CREC) de la UOC. El nou portal, que s'ha posat en marxa amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona–Barcelona Solidària, és un espai públic virtual de lliure accés per informar, formar i sensibilitzar les persones sobre la conflictologia i per connectar els membres del CREC amb els estudiants de conflictologia de la UOC, i els professionals i acadèmics d'aquest àmbit.

NOU PROGRAMA FORMATIU AMB L'IPB

El Campus per la Pau, que va ingressar el 2011 a l'Oficina Internacional per la Pau (IPB), posa en marxa un nou programa formatiu amb aquesta prestigiosa i veterana institució. Disarmament for Development té l'objectiu de construir una xarxa d'àmbit mundial sobre la despesa militar i l'impacte de les armes en el desenvolupament sostenible. S'imparteix en anglès.

EL CAMPUS PUBLICA 'EL LARGO CAMINO HACIA LA PAZ'

Edicions del Campus per la Pau ha publicat el llibre *El largo camino hacia la paz. Procesos e iniciativas de paz en Colombia y Ecuador*, editat per Eduard Vinyamata, director del Campus per la Pau, i Farid Benavides, investigador del CREC. El volum és el resultat de la recerca sobre el terreny que ha dut a terme Benavides en el marc del CREC i amb el suport financer de l'AECID. Recull contribucions d'altres especialistes.

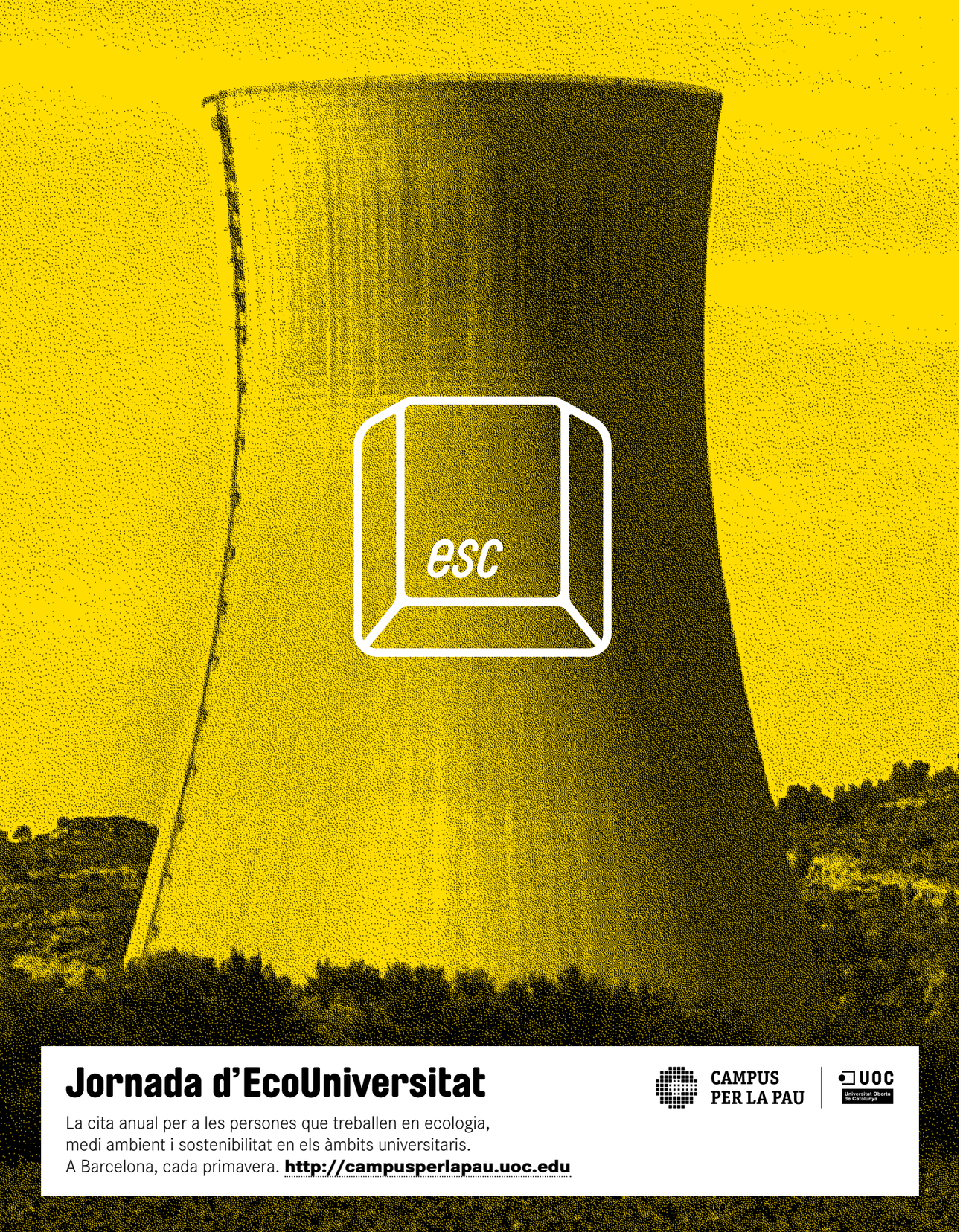

Jornada d'EcoUniversitat

La cita anual per a les persones que treballen en ecologia, medi ambient i sostenibilitat en els àmbits universitaris. A Barcelona, cada primavera. **http://campusperlapau.uoc.edu**

CAMPUS PER LA PAU | UOC Universitat Oberta de Catalunya

IV Jornada EcoUniversitat

Per un nou model energètic

La Jornada d'EcoUniversitat que organitza anualment el Campus per la Pau ha celebrat aquest any la seva quarta edició. El seminari, que es va organitzar el 2 de juny a la seu central de la UOC a Barcelona, es va dedicar aquest cop a debatre els perills de l'energia nuclear i la urgència de canviar el model de gestió de l'aigua. Entre d'altres experts, hi van participar Josep Puig, enginyer expert en energies renovables i president de la secció espanyola d'Eurosolar; Elisabet Bonfill, de la Casa de l'Aigua de Tortosa, i Miquel Vidal, consultor de sostenibilitat i responsabilitat social de l'associació Natural Step.

La Jornada es va celebrar sota l'impacte de l'accident que va tenir lloc a la central nuclear de la prefectura japonesa de Fukushima després del terratrèmol i el tsunami de març. Des d'una òptica científica, Puig va detallar les problemàtiques de contenció als reactors i va assegurar que la catàstrofe va ser molt pitjor que totes les anteriors juntes –Txernòbil inclosa– i que la radioactivitat s'ha estès al Japó a radis de fins a 80 quilòmetres. "Les energies renovables són competitives al mercat i la seva tendència a borsa està en alça", va afirmar aquest expert, que va denunciar els interessos de les companyies elèctriques nuclears. "Si tanquem les nuclears, el món podrà funcionar", va afegir, considerant que el 2050 es podria gaudir d'un sistema 100% renovable a tot el planeta.

«SI TANQUEM LES NUCLEARS, EL MÓN PODRÀ FUNCIONAR»

Elena Bonfill va dedicar la seva ponència a la nova cultura hídrica. Per a aquesta experta, el canvi climàtic evidencia que cal canviar amb urgència l'actual model de gestió de l'aigua. "Es tracta de vetllar pels ecosistemes aquàtics i tenir present que l'aigua és un bé comú que heretaran els nostres fills i, per tant, un patrimoni que cal protegir", va afirmar.

Bonfill va fer un repàs als efectes negatius que el canvi climàtic té sobre les reserves d'aigua del planeta, com l'increment de la temperatura, la disminució de les precipitacions, les inundacions o les onades de calor generalitzades. "Si el clima canvia, la política ha de canviar", va sentenciar, i va proposar algunes solucions alternatives: reduir el consum d'aigua per càpita, modernitzar els regadius o recuperar els ecosistemes de forma natural.

Miquel Vidal, finalment, va tancar aquest espai de reflexió científica fent un repàs al marc col·laboratiu per a la innovació sostenible.

Filosofia i pensament ecologista

El Campus per la Pau va aprofitar la Jornada per presentar el tercer número de la revista *EcoUniversitat*, que edita semestralment en català. Amb la col·laboració del filòsof Jordi Pigem i el periodista i ecologista Jordi Bigues, entre d'altres, el dossier central de la publicació està dedicat a aprofundir en la filosofia i el pensament ecologista. El personatge entrevistat és Juan López de Uralde, exdirector de Greenpeace a Espanya i promotor del projecte Equo.

Nou postgrau en Disseny per a la sostenibilitat

Redissenyant el món

Per Maria Serrano

Per al filòsof txec Vilém Flusser, el disseny és l'àmbit en què se solapen l'art i la tècnica, allò que permet "enganyar la natura a través de la cultura". El filòsof posa així de manifest la visió dominant en les societats industrialitzades, en què la humanitat i la natura són percebudes com a sistemes diferents, que lluiten l'un contra l'altre.

És des d'un punt de vista diametralment oposat que sorgeixen els discursos sobre ecologia, permacultura i disseny sostenible, que són la base del nou postgrau de Disseny per a la sostenibilitat impulsat per la UOC i Gaia Education. La directora de Gaia Education, May East, explica que els continguts sorgeixen de "l'experiència i els coneixements d'una xarxa d'algunes de les ecoviles i projectes comunitaris de més èxit".

El postgrau arriba després de dues edicions d'un curs amb el mateix títol, amb l'objectiu de divulgar coneixements i eines per a la transició cap a formes de vida sostenibles. May East ho justifica: "Adquirir consciència de la dimensió dels problemes és només la meitat del projecte d'educar-se. L'altra meitat consisteix en eines pràctiques, habilitats analítiques i profunditat filosòfica per redissenyar la presència humana en el món".

May East: «Conscienciar-se dels problemes és només la meitat del projecte d'educar-se.»

Ulises: «Cal deslligar la qualitat de vida de la defensa del nivell de vida del món desenvolupat.»

Antonio Scotti: «Aprendre que hi ha solucions per a gairebé tots els problemes ambientals és molt motivador.»

> **«EL POSTGRAU NEIX PER DIVULGAR EINES PER A LA TRANSICIÓ CAP A FORMES DE VIDA SOSTENIBLES»**

La UOC i Gaia Education enfoquen la sostenibilitat des dels diversos àmbits que hi incideixen, i utilitzen el disseny com a eina per integrar-los. El coordinador acadèmic del postgrau, José Luis Escorihuela, *Ulises*, afirma: "Parlar avui en dia de sostenibilitat implica considerar no tan sols els factors ambientals, sinó altres factors de tipus social i cultural que, tractats localment i global, permetin actuar sobre comportaments individuals i socials, valors i estils de vida, sobre formes de producció i tecnologies aplicades, sobre polítiques i institucions".

És per això que la formació consta de dues especialitats; una inclou la dimensió econòmica i social de la sostenibilitat, mentre que l'altra es dedica al disseny ecològic i a la cosmovisió o pensament sistèmic. A més, els alumnes han d'elaborar un projecte final.

En l'àmbit social, el postgrau emfasitza la necessitat de recuperar formes de vida cooperatives i comunitàries. La premissa de partida d'aquest bloc és que les habilitats socials saludables poden ser apreses, i que construir relacions productives i pacífiques és una decisió. Es parla dels rols necessaris per al funcionament d'una comunitat sostenible: el lideratge, que fa avançar el grup en la consecució d'objectius; els facilitadors de la participació, que han d'incloure totes les veus; els cuidadors de les persones, i els creadors o artistes.

Pel que fa a l'economia, Ulises fa una crida a "deslligar la qualitat de vida de la defensa absoluta del nivell de vida a què s'ha arribat en els països desenvolupats, que és materialment impossible estendre a la resta del món". En aquesta línia, es tracta d'explorar maneres de reduir el consum i, a la vegada, d'assolir una alta qualitat de vida. Entre d'altres, en aquest àmbit s'analitza el funcionament del sistema monetari.

En ecologia, es parlarà de diferents enfocaments de disseny ecològic, com per exemple la permacultura o l'enginyeria ecològica. Es tractarà la gestió de l'aigua i la producció d'aliments i d'energia, i també la construcció d'estructures energèticament eficients mitjançant materials locals. El professor d'aquest mòdul, Antonio Scotti, explica que, encara que alguns aspectes siguin una mica tècnics, qualsevol persona pot seguir la formació. "Aprendre que hi ha solucions per a gairebé tots els problemes ambientals és molt motivador i evita caure en actituds negatives o passives", assegura Scotti.

Finalment, el postgrau inclou la dimensió simbòlica o espiritual. Els responsables del programa consideren que els problemes de sostenibilitat que se'ns presenten són sistèmics, conseqüència, entre altres coses, d'una determinada forma de veure el món. De fet, Ulises explica que les investigacions en psicologia social i ambiental revelen que els factors clau a l'hora de modificar comportaments i actituds vinculats a la sostenibilitat són la cohesió social, la identitat social, l'apropiació i l'autonomia.

El disseny per a la sostenibilitat es basa en l'observació i comprensió dels patrons naturals, i en la seva aplicació a les activitats humanes. Es tracta de tenir en compte la interconnexió entre tots els elements del planeta. En paraules d'Antonio Scotti: "Tots som dissenyadors perquè sempre estem prenent decisions sobre com fer multitud de coses, amb múltiples conseqüències. Ser dissenyadors implica ser conscients del resultat de les nostres accions i responsabilitzar-se'n".

Agents de canvi real

El progrés ha portat, sens dubte, millores socials arreu, però també ha dut el planeta a un atzucac sense precedents. Es parla de crisi social, ambiental i econòmica. Per redreçar el camí, cal una transformació social capaç de construir models socioeconòmics més sostenibles, respectuosos i socials, és a dir, models de desenvolupament nous que evitin la degradació ambiental, que emprin sistemes de producció circulars i que promoguin el consum responsable i l'equitat social. Aquest objectiu obliga a un canvi de cosmovisió i, per tant, necessita una reflexió profunda per comprendre que tot forma part d'un sistema únic i en què l'afectació d'una part repercuteix en les altres. Un dels camins per assolir-ho és dotar les noves generacions d'una base sòlida de coneixement i capacitació, amb nous marcs teòrics, valors, criteris i tendències que els permetin redreçar i substituir les actuals dinàmiques per d'altres de noves. En aquest context, sorgeix el màster en Agricultura ecològica i desenvolupament rural de la UOC, que, enfocat a un públic ampli, introdueix els conceptes i pràctiques de l'agricultura ecològica com una forma diferent de relació home-terra, i alhora com una forma de contenció de la despoblació rural actual.

El màster, que codirigeixo amb Antoni Oliva i Quesada i Soledad Morales i Pérez, vol donar les eines i els coneixements necessaris per formar "agents de canvi" que puguin impulsar canvis reals i, alhora, una formació sòlida en agricultura ecològica, des d'una perspectiva interdisciplinària i global, i sempre amb un component d'anàlisi crítica important, per garantir que els coneixements assolits siguin una eina de transformació social.

Ariadna Benet i Mònico, codirectora del màster Agricultura ecològica i desenvolupament rural de la UOC

“El desconeixement és el fre principal al consum ecològic”

Ángeles Parra
Presidenta de l’Associació Vida Sana

Ángeles Parra és la presidenta de l’Associació Vida Sana i està orgullosa d’haver dedicat tota la vida a la promoció, la difusió i el coneixement de tot allò relacionat amb l’ecologia, la qualitat de vida i la producció ecològica. Tal com ens explica, Vida Sana va néixer el 1981 amb l’objectiu de promocionar i divulgar la producció ecològica i tot allò relacionat amb una millor qualitat de vida. El Campus per la Pau participa cada any en la seva fira BioCultura.

Per Irina Marti

Ja són trenta anys. Com ha evolucionat l’associació en aquest període?
Bé. Vam començar certificant productes ecològics, però quan la producció ecològica es va oficialitzar i es va reglamentar, Vida Sana va deixar de fer aquesta funció i es va dedicar més a la formació. Ara la formació, l’educació, l’organització de les fires BioCultura i l’edició de les nostres publicacions són les tasques bàsiques de l’associació. També tenim una àrea d’assessorament per a tots aquells agricultors o empreses que vulguin introduir-se en un negoci “bio”.

A més de la formació, suposo que també és important la divulgació per al gran públic...
Tenim una àrea de formació per a professionals, amb màsters i cursos especialitzats, i una àrea d’educació, que es diu Mama Terra. Es tracta d’un festival ecològic per a la infància, adreçat a nens i nenes, que se celebra a Barcelona i a Madrid. D’altra banda, editem la revista *The Ecologist*, una revista trimestral sobre ecologia profunda, el *Diario BioCultura* i la publicació *Info BioCultura*. A més a més, apareixem habitualment en els grans mitjans de comunicació.

«ESPANYA ÉS EL PRIMER PAÍS EUROPEU EN SUPERFÍCIE DEDICADA A LA PRODUCCIÓ ECOLÒGICA»

«FA TRENTA ANYS QUE INTENTEM QUE LES ADMINISTRACIONS ENTENGUIN LA IMPORTÀNCIA DE DONAR SUPORT A UNA ECONOMIA REALMENT SOSTENIBLE»

I BioCultura? En què consisteix aquesta fira?
BioCultura és un esdeveniment organitzat des de Vida Sana sobre tot allò relacionat amb la producció ecològica, ja siguin formes de construcció ecològica, energies renovables, teràpies alternatives, cosmètics amb certificació ecològica, roba... A la fira hi participen entre 600 i 700 empreses i hi ha un munt d’activitats paral·leles. La fira és la referència estatal de l’especialitat i se celebra a Barcelona, Madrid i València.

Al maig es va celebrar la de Barcelona. Com va anar?
Doncs molt bé! Malgrat els temps de crisi, es van omplir els dos pavellons del Palau Sant Jordi. El públic va respondre i hi van acudir més persones que l’any passat, al voltant de 70.000. Paral·lelament a la fira, es va celebrar el festival Mama Terra, la qual cosa ens permet tenir un públic familiar molt interessant.

Com està la producció ecològica a Espanya?
Si parlem estrictament de producció, molt bé! Tenim uns 20.000 operadors i una extensió de cultius de dos milions d’hectàrees, la qual cosa ens converteix en el primer país europeu en superfície dedicada a la producció ecològica. El problema és el consum a nivell nacional. El producte ecològic s’està exportant entre un 85% i un 90%. Catalunya és una mica l’excepció, perquè aquí es consumeix més.

Per què es consumeix tan poc a Espanya?
El fre principal del consum ecològic és el desconeixement. El que passa en aquest país és que la producció ecològica s’ha confiat al mercat exterior i s’ha descuidat el potencial del consum interior. Aquesta és una feina que s’ha de fer no tan sols des de les empreses que estan en el sector, sinó també des de les administracions públiques.

Com és la relació amb les administracions? Diria que esteu una mica condemnats a entendre-us...
Bé, ara per ara estem condemnats a no entendre’ns (rialles). Com a associació, fa trenta anys que intentem que les diferents administracions entenguin la importància de donar suport a una economia realment sostenible. I el que obtenim és burocràcia i temps perdut pels agricultors ecològics en “paperassa”, perquè se’ns controla molt, i a més a més se’ns penalitza havent de pagar taxes per produir ecològic.

O sigui, que és un camí en solitari...
Sí, bé, sempre ho ha estat. Al principi era un camí en solitari i, a sobre, s’havien d’esquivar barreres. Després va ser en solitari i amb unes administracions que feien veure que ens entenien i que ens volien ajudar. I ara continua sent un camí en solitari amb unes administracions que diuen que ens entenen però que no tenen diners.

El Campus per la Pau participa regularment en la fira BioCultura. Quin ha de ser el paper de la universitat en el foment i la formació dels mètodes de producció ecològica?
Jo crec que la UOC té feina per fer en aquest sentit. El fet de posar a disposició del públic cursos especialitzats en aquests temes és importantíssim. Nosaltres, des de les associacions, fem el que podem, però estic convençuda que si totes les universitats incloguessin la producció ecològica en les seves matèries, i fins i tot com a assignatura, tot aniria molt més de pressa. La UOC ha d’informar del que fa, especialment per mitjà del Campus per la Pau, i a la fira BioCultura troba la plataforma ideal per fer-ho. Des d’aquí agraeixo la participació del Campus per la Pau a BioCultura, tant amb l’estand com organitzant conferències, i l’animo perquè continuï participant-hi!

+ info:
Vida Sana: www.vidasana.org
BioCultura: www.biocultura.org
The Ecologist www.theecologist.net

L'arquitectura sostenible, Premi Solar 2010

Ecoproyecta, un col·lectiu tècnic dedicat al disseny i a la construcció sostenible, va guanyar el Premi Solar 2010 en la categoria d'Arquitectura Sostenible que concedeix l'Associació Europea per les Energies Renovables (Eurosolar), amb el suport del Campus per la Pau i Triodos Bank. Els guardons, que reconeixen els projectes estatals més innovadors en la utilització i difusió d'energies renovables, es van lliurar a la seu central de la UOC el 25 de gener passat.

Ecoproyecta es va imposar amb un projecte d'integració arquitectònica de les instal·lacions solars FV en la reforma de la Impremta Regional de Múrcia. El jurat va tenir en compte l'esforç per aconseguir la rehabilitació de l'edifici més enllà de l'estètica. El segon premi es va repartir entre els cinc equips espanyols participants en el Solar Decathlon Europa 2010 pels seus innovadors prototips d'habitatges solars energèticament autosuficients.

En la categoria de Propietaris i Usuaris de les Instal·lacions que Utilitzen Energies Renovables, l'associació va premiar l'Institut de Ciència de Materials de Barcelona (ICMAB) del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) pel projecte d'instal·lació solar a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Amb aquest premi, Josep Puig, president de la secció espanyola d'Eurosolar, va reconèixer "un clar exemple d'incorporació de l'energia solar en un edifici ja existent".

A l'acte de lliurament dels guardons, hi van participar també Santiago Vilanova, periodista i director del canal Unasolatierra.tv; Eduard Vinyamata, director del Campus per la Pau i la Solidaritat de la UOC; Joan Antoni Melé, subdirector general de Triodos Bank, i Isabel Sánchez, directora territorial de Triodos Bank a Catalunya i Balears.

www.energiasostenible.org / www.eurosolar.org

NOU PROGRAMA FORMATIU AMB L'OEA

El Campus per la Pau posa en marxa per al curs 2011-2012 un nou programa formatiu amb l'Organització d'Estats Americans (OEA). Impartit en castellà i en anglès, el curs Gestió del risc de desastres, gestió ambiental i desenvolupament sostenible, integra el coneixement sobre aquests tres conceptes. L'objectiu és donar suport als estats membres de l'OEA en la formació de gestors públics i de la societat civil.

CANVI CLIMÀTIC: DE CAMÍ A MÈXIC

El Campus per la Pau i l'associació Ecoserveis van desenvolupar junts a finals del 2010 el curs Canvi climàtic: de camí a Mèxic. El programa formatiu, que es va treballar en paral·lel a la tasca de les COP16 (Conferències de les Parts), va aprofundir en el problema del canvi climàtic, els continguts del Protocol de Kyoto i els debats de les COP. La idea era dotar els estudiants dels coneixements necessaris per seguir la cimera de Cancún. El curs va tenir una durada de 30 hores i es va impartir en castellà. www.ecoserveis.net

MONEDES SOCIALS I XARXES D'INTERCANVI A "ECOUNIVERSITAT"

La tercera edició de la revista *EcoUniversitat* dedica el seu reportatge central a les monedes socials i les xarxes d'intercanvi. L'autora del text i les fotografies és Joana Conill, investigadora de l'IN3 i directora, juntament amb Manuel Castells i Àlex Ruiz, del documental *Homenatge a Catalunya II*, una recerca sobre la construcció d'una economia sostenible. www.homenatgeacatalunyaii.org/

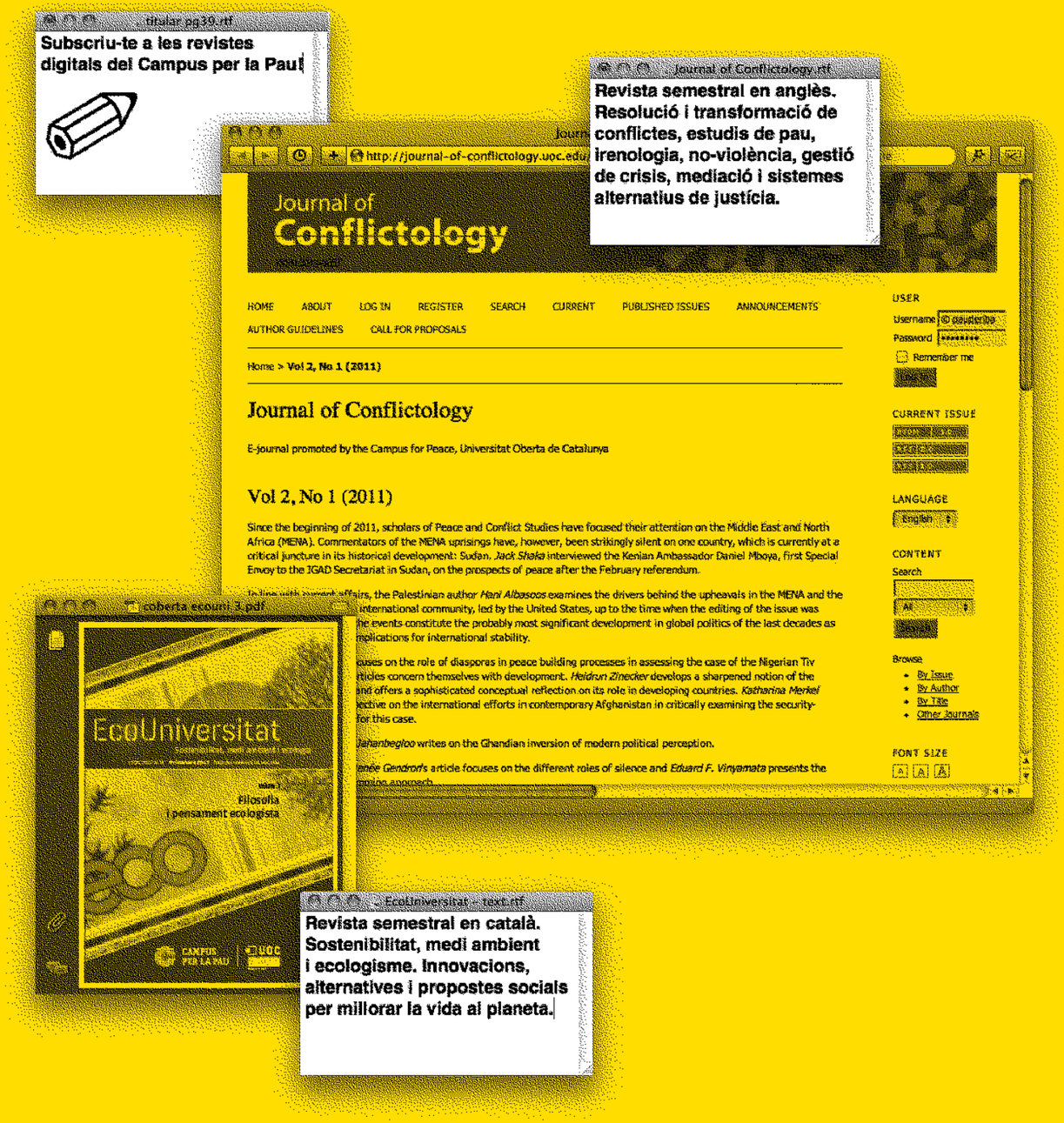

CAMPUS PER LA PAU // Director: Eduard Vinyamata **Coordinador:** Jordi Valls **Administració:** Sandra Sabater **Comunicació:** Guida Fullana **Coordinador de voluntaris:** Julià Vilar **ESCOLA DE COOPERACIÓ // Coordinadora:** Carme Anguera **Coordinadora acadèmica:** Natí Cabrera **I la col·laboració directa de l'equip de l'Institut Internacional de Postgrau – Àrea Cooperació:** Mabel Gómez, Patricia Peralta, Pilar Camacho, Alejandra Luque **Contacte:** Av. Tibidabo, 45-47 08039 Barcelona
Tel.: +34 93 253 57 64 / cooperacio@uoc.edu

LA REVISTA DEL CAMPUS PER LA PAU // Director: Eduard Vinyamata **Coordinació de continguts:** Lali Sandiumenge **Realització editorial:** líniazero edicions **Disseny gràfic:** Pau de Riba **Redactora en cap:** Guida Fullana **Redactors:** Maria Serrano, Isabel Muntané, Jordi Rovira, Albert Roca Enrich i Irina Martí **Fotografia:** Arxiu UOC **Traducció:** Albert Nolla **Revisió lingüística:** Teresa Sandiumenge **Impressió:** Syl **Imprès en paper** 100% reciclat i blanquejat sense clor. **DLB 22.925-11**

MENTS OBERTES

L'Escola de Cooperació t'ofereix diferents opcions formatives en línia segons les teves necessitats o interessos:

Escola de Cooperació

Màsters, postgraus i especialitzacions en:

-Conflictologia
-Acció humanitària
-Dependència
-Gestió d'entitats no lucratives
-Dret internacional humanitari
-Sostenibilitat

Programes i Projectes

UOC La primera universitat a la xarxa